

II DALIS

BENDROSIOS SĄLYGOS

A DALIS: TEISINĖS IR ADMINISTRACINĖS NUOSTATOS

II.1 STRAIPSNIS – BENDRIEJI DOTACIJOS GAVĖJŲ ĮSIPAREIGOJIMAI IR VAIDMUO

II.1.1 Bendrieji Dotacijos gavėjų įsipareigojimai ir vaidmuo

Dotacijos gavėjai turi:

- (a) kartu ir atskirai būti atsakingi už Projekto vykdymą, laikantis Sutarties sąlygų ir nuostatų;
- (b) būti atsakingi už bet kokių bendrai ar individualiai tenkančių teisinių įsipareigojimų vykdymą;
- (c) sudaryti atitinkamus vidaus susitarimus tinkamam Projekto įgyvendinimui, laikantis šios Sutarties nuostatų; jeigu numatyta Specialiosiose sąlygose, Dotacijos gavėjai turi sudaryti bendradarbiavimo sutartis.

II.1.2 Bendrieji kiekvieno Dotacijos gavėjo įsipareigojimai ir funkcijos

Kiekvienas Dotacijos gavėjas turi:

- (a) nedelsiant informuoti koordinatorių apie bet kokius Dotacijos gavėjui žinomus pokyčius, kurie gali paveikti arba atidėti Projekto įgyvendinimą;
- (b) nedelsiant informuoti koordinatorių apie bet kokius teisinius, finansinius, techninius, organizacinius arba nuosavybės pasikeitimus, ir bet kokius pavadinimo, adreso arba teisinio atstovo pasikeitimus;
- (c) laiku koordinatoriui pateikti:
  - (i) duomenis, kurie reikalingi parengti ataskaitas, finansines ataskaitas ir kitus Sutartyje numatytus dokumentus;
  - (ii) visus dokumentus, kurie reikalingi atlikti auditus, patikras, vertinimą ir stebėseną, pagal II.20 ir II.21 straipsnių nuostatas.
  - (iii) bet kokią kitą informaciją, kurią pagal Sutartį reikia pateikti NA, išskyrus tuos atvejus, kai pagal Sutartį reikalaujama, kad Dotacijos gavėjas tiesiogiai pateiktų NA tokią informaciją.

II.1.3 Bendrieji koordinatoriaus įsipareigojimai ir funkcijos

Koordinatorius turi:

- (a) stebėti, kad Projektas būtų įgyvendinamas laikantis Sutarties nuostatų;
- (b) būti tarpininku tarp Dotacijos gavėjų ir NA, išskyrus tuos atvejus, kai Sutartyje yra numatyta kitaip, ir visų pirma koordinatorius turi:
  - (i) nedelsiant pateikti NA informaciją, susijusią su bet kokiais koordinatoriui žinomais vardo, adreso, teisinio atstovo pasikeitimais bei teisiniais, finansiniais, techniniais, organizaciniais arba nuosavybės pasikeitimais, kurie gali paveikti arba atidėti Projekto įgyvendinimą;
  - (ii) prisiimti visą atsakomybę už visų dokumentų ir informacijos pateikimą NA, kurių gali prireikti pagal Sutartį, išskyrus tuos atvejus, kai Sutartyje numatyta kitaip. Kai reikalinga informacija iš kitų Dotacijos gavėjų, koordinatorius turi prisiimti visą atsakomybę, kad tokia informacija būtų gauta ir patikrinta prieš perduodant ją NA;
- (c) sudaryti atitinkamus susitarimus, siekiant pateikti bet kokias finansines garantijas, kurių reikalaujama pagal Sutartį;
- (d) pateikti prašymus atlikti mokėjimus pagal Sutarties nuostatas;
- (e) užtikrinti, kad visi atitinkami mokėjimai būtų pervesti Dotacijos gavėjams be jokio nepagrįsto delsimo, kai koordinatorius yra paskirtas vieninteliu mokėjimų gavėju dotacijos gavėjų vardu. Koordinatorius turi atlikti visus mokėjimus kitiems Dotacijos gavėjams banko pavedimu ir išsaugoti dokumentus apie kiekvienam Dotacijos gavėjui pervestas pinigų sumas, kurie reikalingi atliekant bet kokią patikrą ir auditą, kaip nurodyta II.20 straipsnyje.
- (f) prisiimti visą atsakomybę, kad būtų pateikti visi reikalingi dokumentai prieš galutinės dotacijos sumos išmokėjimą vykdomoms patikroms ir auditui, taip pat įvertinimui pagal II.20 ir II.21 straipsnių nuostatas.

Koordinatorius negali sudaryti subrangos sutarčių su kitais Dotacijos gavėjais arba trečiosiomis šalimis dėl jokių savo teisių ir (ar) pareigų pagal Sutartį perdavimo.

II.2 STRAIPSNIS – ŠALIŲ SIUNČIAMŲ PRANEŠIMAI

II.2.1 Pranešimų forma ir būdai

Bet kokie su Sutartimi arba jos įgyvendinimu susiję pranešimai yra siunčiami raštu (paštu arba elektronine forma). Pranešimuose turi būti nurodytas Sutarties numeris, jie siunčiami I.6 straipsnyje nurodytais šalių adresais.

Jeigu to prašo bet kuri iš šalių, elektronine forma siunčiami oficialūs pranešimai turi būti patvirtinami pateikiant atspausdintą ir pasirašytą to pranešimo originalą su sąlyga, kad toks prašymas bus pateiktas be nepateisinamo atidėliojimo. Pranešimo siuntėjas turi be nepateisinamo atidėliojimo paštu išsiųsti atspausdintą ir pasirašytą pranešimo originalą.

Oficialūs pranešimai siunčiami registruotu laišku su patvirtinimu apie jo įteikimą ar išsiuntimą arba atitinkamomis elektroninėmis ryšio priemonėmis.

II.2.2 Pranešimų data

Bet koks pranešimas laikomas pateiktu, kai jį gauna šalis, kuriai jis buvo adresuotas, išskyrus tuos atvejus, kai Sutartyje numatyta pranešimo išsiuntimo data.

Elektronine forma siunčiamas pranešimas yra laikomas gautu tą dieną, kai toks pranešimas buvo sėkmingai išsiųstas, su sąlyga, kad jis buvo išsiųstas I.6 straipsnyje nurodytais šalių adresais. Siuntimas laikomas nesėkmingu, jeigu siunčiančioji šalis gauna pranešimą apie tai, kad pranešimas nebuvo pristatytas. Šiuo atveju, siunčiančioji šalis turi nedelsiant dar kartą išsiųsti tokį pranešimą bet kuriuo kitu I.6 straipsnyje nurodytu adresu. Tuo atveju, jeigu pranešimas nėra sėkmingai išsiųstas, siunčiančioji šalis nėra laikoma pažeidusia savo pareigą išsiųsti tokį pranešimą iki nurodyto termino.

Paštu siunčiamas pranešimas NA yra laikomas gautu tą dieną, kai jis yra užregistruojamas I.6.2 straipsnyje nurodytu adresu.

Oficialūs pranešimai, siunčiami registruotu laišku su patvirtinimu apie jo įteikimą/išsiuntimą arba atitinkamomis elektroninėmis ryšio priemonėmis, yra laikomi gautais tą dieną, kuri yra nurodyta patvirtinime apie jo įteikimą arba gavimą.

II.3 STRAIPSNIS – ATSAKOMYBĖ UŽ ŽALĄ

II.3.1 NA ir Komisija nėra laikomos atsakingomis už bet kokią žalą, kurią sukėlė arba patyrė bet kuris iš Dotacijos gavėjų, įskaitant žalą trečiosioms šalims dėl Projekto įgyvendinimo arba Projekto įgyvendinimo metu.

II.3.2 Išskyrus nenugalimos jėgos veikimo atvejus, Dotacijos gavėjai privalo atlyginti NA patirtą bet kokią su Projekto įgyvendinimu susijusią žalą ar su Projekto neįgyvendinimu susijusią žalą arba dėl netinkamo, dalinio ir pavėluoto Projekto įgyvendinimo patirtą žalą.

II.4 STRAIPSNIS – INTERESŲ KONFLIKTAS

II.4.1 Dotacijos gavėjai įsipareigoja imtis visų priemonių, būtinų užkirsti kelią bet kokiam interesų konflikto, turinčio įtakos nešališkam ir objektyviam Sutarties vykdymui, atsiradimui. Toks interesų konfliktas gali atsirasti dėl ekonominio suinteresuotumo, politinio arba nacionalinio priklausomumo, šeimyninių ar emocinių ryšių arba dėl kitų bendrų interesų (toliau – „interesų konfliktas“).

II.4.2 Apie visus interesų konfliktus arba situacijas, dėl kurių vykdant Sutartį kyla arba gali kilti interesų konfliktas, privaloma nedelsiant raštu pranešti NA. Dotacijos gavėjai įsipareigoja nedelsiant imtis visų reikiamų priemonių tokiai situacijai ištaisyti. NA pasilieka teisę tikrinti, ar taikomos priemonės yra tinkamos ir, jei būtina, gali pareikalauti, kad Dotacijos gavėjas per nustatytą laiką taikytų papildomas priemones.

II.5 STRAIPSNIS – KONFIDENCIALUMAS

II.5.1 NA ir Dotacijos gavėjai įsipareigoja užtikrinti bet kokių dokumentų ir informacijos (bet kokia forma), kuri jiems yra atskleista žodžiu arba raštu Sutarties vykdymo metu, konfidencialumą, įskaitant tokią informaciją ir dokumentus, kurie raštu nurodyti kaip konfidencialūs.

II.5.2 Dotacijos gavėjai nenaudos konfidencialios informacijos ir dokumentų jokiam kitam tikslui, išskyrus savo įsipareigojimų pagal Sutartį vykdymui, išskyrus tuos atvejus, kai su NA raštu sutarta kitaip.

II.5.3 NA ir Dotacijos gavėjai privalo laikytis II.5.1 ir II.5.2 straipsniuose nustatytų įsipareigojimų Sutarties vykdymo laikotarpiu ir penkerius metus nuo galutinės dotacijos dalies sumokėjimo, išskyrus tuos atvejus, kai:

- (a) atitinkama šalis sutinka atleisti kitą šalį nuo konfidencialumo įsipareigojimų anksčiau;
- (b) konfidenciali informacija yra paviešinama kitomis priemonėmis, įsipareigojusiai šaliai nepažeidus konfidencialumo įsipareigojimo;
- (c) konfidencialią informaciją reikalaujama atskleisti pagal įstatymus.

II.6 STRAIPSNIS – ASMENS DUOMENŲ TVARKYMAS

II.6.1 Asmens duomenų tvarkymas, kurį atlieka NA ir Komisija

NA tvarko bet kokius Sutartyje pateiktus asmens duomenis pagal nacionalinių teisės aktų nuostatas.

Šiuos duomenis tvarko I.6.1 straipsnyje nurodytas duomenų valdytojas tik Sutarties vykdymo, valdymo ir priežiūros tikslais, neapribojant galimybės perduoti duomenis įstaigoms, atsakingoms už nacionalinės teisės taikymo Sutarčiai stebėjimą arba patikras.

Dotacijos gavėjai turi teisę gauti prieigą prie savo asmens duomenų ir turi teisę bet kokius tokius duomenis pataisyti. Jei dotacijos gavėjams kyla kokių nors klausimų dėl jų asmens duomenų tvarkymo, jie juos pateikia I.6.1 straipsnyje nurodytam duomenų valdytojui.

Bet kokius Sutartyje pateiktus asmens duomenis Komisija tvarko pagal Europos Parlamento ir Tarybos 2000 m. gruodžio mėn. 18 d. Reglamentą Nr. (EB) 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo.

Dotacijos gavėjai turi teisę bet kuriuo metu kreiptis į Europos duomenų priežiūros pareigūną.

II.6.2 Asmens duomenų tvarkymas, kurį atlieka Dotacijos gavėjai

Jeigu pagal Sutartį Dotacijos gavėjams reikia tvarkyti asmens duomenis, Dotacijos gavėjai gali tai daryti tik prižiūrimi I.6.1 straipsnyje nurodyto duomenų valdytojo, visų pirma atsižvelgiant į tvarkymo tikslus, duomenų, kurie gali būti tvarkomi, kategorijas, duomenų gavėjus ir priemones, kuriomis duomenų subjektas gali pasinaudoti savo teisėmis.

Dotacijos gavėjai suteikia prieigą prie duomenų tik tiems darbuotojams, kuriems jie yra būtini Sutarčiai vykdyti, ją valdyti ir prižiūrėti.

Dotacijos gavėjai įsipareigoja priimti tinkamas technines ir organizacines saugumo priemones, atsižvelgdami į su tvarkymu susijusią riziką ir į atitinkamų asmens duomenų pobūdį, kad:

- (a) užkirstų kelią prieigos teisės neturintiems asmenims naudotis kompiuterinėmis sistemomis, kuriomis tvarkomi asmens duomenys, visų pirma:
  - (i) neteisėtam laikmenos skaitymui, kopijavimui, keitimui ar pašalinimui;
  - (ii) neteisėtam duomenų įvedimui ir neteisėtam saugomų asmens duomenų atskleidimui, keitimui ar ištrynimui;
  - (iii) užkirstų kelią prieigos teisės neturintiems asmenims naudotis duomenų tvarkymo sistemomis, duomenų perdavimo priemonėmis;
- (b) užtikrintų, kad prieigos teisę turintys duomenų tvarkymo sistemos vartotojai turėtų prieigą tik prie tų asmens duomenų, kuriais jie gali naudotis pagal savo prieigos teisę;
- (c) užregistruotų, kurie asmens duomenys kada ir kam buvo perduoti;
- (d) užtikrintų, kad trečiųjų šalių vardu tvarkomus asmens duomenis būtų galima tvarkyti tik taip, kaip nurodo NA;
- (e) užtikrintų, kad perduodant asmens duomenis ir perduodant laikmeną be leidimo skaityti, kopijuoti ar ištrinti duomenų nebūtų galima;
- (f) sukurtų tokią savo organizacinę struktūrą, kuri atitiktų duomenų apsaugos reikalavimus.

II.7 STRAIPSNIS – EUROPOS SAJUNGOS FINANSAVIMO VIEŠINIMAS

II.7.1 Informacija apie Europos Sąjungos finansavimą ir Europos Sąjungos logotipo naudojimas

Bet kuriuose Dotacijos gavėjų bendrai arba atskirai pateikiamuose pranešimuose ar leidiniuose apie vykdomą Projektą, įskaitant pranešimus ir skelbimus konferencijose ar seminaruose, taip pat bet kokioje informacinio arba reklaminio pobūdžio leidiniuose (lankstinukai, skrajutės, plakatai, pristatymai ir t. t.) turi būti nurodoma, kad Projekto įgyvendinimui yra skirtas Europos Sąjungos finansavimas, bei turi būti naudojamas Europos Sąjungos logotipas.

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/graphics/identity_en.htm ir
http://ec.europa.eu/dgs/communication/services/visual_identity/pdf/use-emblem_en.pdf.

Kai Europos Sąjungos logotipas yra naudojamas kartu su kitais logotipais, jis turi būti aiškiai išskirtas.

II.7.2 NA ir Komisijos atsakomybės ribojimas

Bet kuriame Dotacijos gavėjų bendrai arba atskirai pateiktame pranešime ar leidinyje, nesvarbu, kokiais būdais ir forma jis yra pateikiamas, turi būti nurodoma, kad jame atspindėtas Dotacijos gavėjo(-ų) požiūris, o NA ir Europos Komisija nėra atsakingi už pateikiamos informacijos turinį.

II.8 STRAIPSNIS – TURIMOS TEISĖS, REZULTATŲ NUOSAVYBĖ IR JŲ PANAUDOJIMAS (ĮSKAITANT INTELEKTINĖS IR PRAMONINĖS NUOSAVYBĖS TEISES)

II.8.1 Dotacijos gavėjų rezultatų nuosavybė

Jeigu Sutartyje nenumatyta kitaip, veiklos rezultatai, įskaitant pramoninės ir intelektinės nuosavybės teises, ataskaitas ir kitus su jomis susijusius dokumentus, priklauso Dotacijos gavėjams.

II.8.2 Intelektinės ir pramoninės nuosavybės teisės, įgytos ne Sutarties įgyvendinimo metu

Jeigu pramoninės ir intelektinės nuosavybės teisės, įskaitant trečiųjų šalių teises, yra įgytos (atsiradusios) ne pagal Sutartį, Dotacijos gavėjai turi sudaryti jų sąrašą ir panaudojimo ribas bei šią informaciją pateikti NA vėliausiai iki taikymo pradžios.

Dotacijos gavėjai turi užtikrinti, kad Sutarties vykdymo metu jie turės visas teises naudoti ne pagal Sutartį atsiradusias pramonines ir intelektinės nuosavybės teises.

II.8.3 NA ir Europos Sąjungos teisė naudoti rezultatus ir ne Sutarties įgyvendinimo metu įgytas intelektinės ir pramoninės nuosavybės teises

Nepažeidžiant II.1.1, II.3 ir II.8.1 straipsnių nuostatų, Dotacijos gavėjai suteikia NA ir Europos Sąjungai teisę naudotis Projekto rezultatais šiems tikslams:

- (a) naudoti savo tikslams, visų pirma, suteikiant prieigą NA, Europos Sąjungos institucijose, agentūrose ir įstaigose bei Šalių narių institucijose dirbantiems asmenims, taip pat kopijuoti ir atkurti visus Projekto rezultatus arba jų dalį, neribojant kopijų kiekio;
- (b) platinti visuomenei spausdinta, elektronine arba skaitmenine forma, skelbiant internete, įskaitant svetainėje „Europa“ kaip atsisiunčiamą/neatsisiunčiamą failą, transliuoti arba pristatyti visuomenei bet kokiomis techninėmis priemonėmis, per žiniasklaidą, viešas publikacijas ir pateiktis bei įtraukiant į viešas duomenų bazes ar rodykles;
- (c) vertimui;
- (d) suteikti prieigą, gavus individualius prašymus, nesuteikiant teisės atkurti arba naudoti rezultatų, kaip yra nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos 2001 m. gegužės mėn. 30 d. Reglamente (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais;
- (e) saugoti spausdinta, elektronine arba kita forma;
- (f) archyvuoti, laikantis NA taikomų dokumentų valdymo taisyklių;
- (g) perduoti teisę leisti naudotis arba sublicencijuoti veiklos rezultatus trečiosioms šalims, kaip nustatyta (b) ir (c) punktuose.

Papildomos NA ir/arba Europos Sąjungos teisės naudoti rezultatus gali būti nurodytos Specialiosiose sąlygose.

Dotacijos gavėjai turi užtikrinti, kad NA ir/arba Europos Sąjunga turi teisę naudotis bet kokiomis ne pagal Sutartį įgytomis turimomis intelektinės ir pramoninės nuosavybės teisėmis, kurios yra Projekto rezultatų dalis. Jeigu Specialiosiose sąlygose nėra numatyta kitaip, šiomis ne pagal Sutartį įgytomis intelektinės ir pramoninės nuosavybės teisėmis turi būti naudojamosi tokiems patiems tikslams ir tokiomis pačiomis sąlygomis, kurios yra taikomos teisėms naudoti Projekto rezultatus.

Informacija apie autorių teisių turėtoją turi būti nurodyta, kai NA ir/arba Europos Sąjunga naudoja tokią informaciją. Informacija apie autorių teises turi būti nurodyta tokiu būdu: „© – metai – autorių teisių turėtojas. Visos teisės saugomos. Licencija suteikta – Nacionalinės agentūros pavadinimas – pagal numatytas sąlygas“ arba „© – metai – autorių teisių turėtojas. Visos teisės saugomos. Licencija suteikta Europos Sąjungai pagal numatytas sąlygas“.

II.9 STRAIPSNIS – PROJEKTO ĮGYVENDINIMUI BŪTINŲ SUTARČIŲ SUDARYMAS

II.9.1 Jeigu dėl Projekto įgyvendinimo Dotacijos gavėjams reikia pirkti prekių, darbų arba paslaugų, jie sudaro sutartį su konkurso dalyviu, pateikusių ekonominiu požiūriu naudingiausių arba mažiausios kainos pasiūlymą. Tai atlikdami Dotacijos gavėjai turi išvengti bet kokio interesų konflikto.

Dotacijos gavėjai, veikiantys kaip perkančiosios organizacijos, kurios apibrėžtos Europos Parlamento ir Tarybos 2004 m. kovo mėn. 31 d. Direktyvoje 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo, arba perkančiosios organizacijos, kurios apibrėžtos Europos Parlamento ir Tarybos 2004 m. kovo mėn. 31 d. Direktyvoje 2004/17/EB, koordinuojančioje subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, pirkimų procedūras, turi laikytis taikomų nacionalinių viešojo pirkimo taisyklių.

II.9.2 Dotacijos gavėjai yra visiškai atsakingi už Projekto vykdymą ir Sutarties nuostatų laikymąsi. Dotacijos gavėjai privalo imtis visų reikiamų priemonių, kad bet kokioje pirkimo sutartyje būtų nustatyta, kad rangovas pagal šią Sutartį neturi jokių reikalavimo teisių NA.

II.9.3. Dotacijos gavėjai turi užtikrinti, kad II.3, II.4, II.5, II.8, II.20 ir II.21 straipsniuose pateiktos jiems taikomos sąlygos taip pat būtų taikomos ir rangovui.

II.10 STRAIPSNIS – SUBRANGOS SUTARČIŲ SUDARYMAS DĖL PROJEKTO DALIES VEIKLŲ ĮGYVENDINIMO

II.10.1 „Subrangos sutartis“ yra pirkimo sutartis, kuri yra apibrėžta II.9 straipsnyje, kai dalį Projekto įgyvendinimo darbų atlieka trečioji šalis, kaip nurodyta I priede.

II.10.2 Dotacijos gavėjai gali sudaryti subrangos sutartis dėl su Projekto įgyvendinimu susijusių darbų, su sąlyga, kad be II.9 straipsnyje ir Specialiosiose sąlygose pateiktų nuostatų bus laikomasi ir šių reikalavimų:

- (a) subrangos sutartis apima tik ribotą dalį Projekto įgyvendinimo darbų;
- (b) subrangos sutarčių sudarymas yra pateisinamas Projekto pobūdžiu ir jo įgyvendinimo poreikiais;
- (c) su subrangos sutarčių sudarymu planuojamos išlaidos turi būti išsamiai išdėstytos II priede nurodytame biudžete;
- (d) apie bet kokių subrangos sutarčių sudarymą, kuris nebuvo numatytas I priede, koordinatorius turi pranešti NA, o pastaroji tai patvirtinti, nepažeidžiant II.11.2 straipsnio nuostatų;
- (e) Dotacijos gavėjai turi užtikrinti, kad II.7 straipsnyje nurodytos jiems taikomos sąlygos būtų taikomos ir rangovui.

II.11 STRAIPSNIS – SUTARTIES PAKEITIMAI

II.11.1 Bet koks Sutarties pakeitimas turi būti atliekamas raštu.

II.11.2 Sutarties pakeitimu negali būti keičiamos Sutarties sąlygos taip, kad iškiltų klausimas dėl sprendimo skirti dotaciją pagrįstumo bei pažeisti pareiškėjų lygiateisiškumo principai.

II.11.3 Bet koks prašymas dėl Sutarties pakeitimo turi būti tinkamai pagrįstas ir išsiųstas esant pakankamai laiko iki Sutarties pakeitimo įsigaliojimo dienos, tačiau bet koku atveju likus ne mažiau kaip vienam mėnesiui iki I.2.2 straipsnyje nurodyto projekto pabaigos, išsiųstas kitai šaliai, išskyrus atvejus, kai pakeitimo prašanti šalis tinkamai pagrindžia vėlavimo aplinkybes ir kita šalis su prašymu sutinka.

II.11.4 Prašymą dėl Sutarties pakeitimo Dotacijos gavėjų vardu teikia koordinatorius. Jeigu pakeitimo prašoma be koordinatoriaus sutikimo, prašymą turi pateikti visi kiti Dotacijos gavėjai.

II.11.5 Sutarties pakeitimai įsigalioja tą dieną, kai jį pasirašo paskutinioji iš šalių, arba prašymo dėl pakeitimo patvirtinimo dieną.

Sutarties pakeitimai įsigalioja tą dieną, dėl kurios šalys susitaria, arba, jeigu tokio susitarimo dėl datos nėra, tą dieną, kai įsigalioja Sutarties pakeitimas.

II.12 STRAIPSNIS – FINANSINIŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ PERDAVIMAS TREČIOSIOMS ŠALIMS

II.12.1 Dotacijos gavėjų turtinės prievolės NA negali būti perduotos trečiosioms šalims, išskyrus tinkamai pagrįstais atvejais.

Tokių turtinių prievolių perdavimas galimas tik esant NA sutikimui ir gavus koordinatoriaus pagrįstą prašymą raštu, pateiktą Dotacijos gavėjų vardu. Negavus NA sutikimo arba nesilaikant minėtų sąlygų, turtinių prievolių perdavimas laikomas negaliojančiu.

II.12.2 Turtinių prievolių perdavimas trečiosioms šalims galimas tik solidarios atsakomybės pagrindais ir jokių būdu neatleidžia Dotacijos gavėjų nuo jų prisiimtų įsipareigojimų NA.

II.13 STRAIPSNIS – NENUGALIMA JĖGA

II.13.1 Nenugalima jėga reiškia nenumatytas, išskirtines, nuo Sutarties šalių valios nepriklausančias situacijas ar įvykius, kurių šalys negali kontroliuoti ir kuriems susiklosčius neįmanoma vykdyti sutartinių įsipareigojimų ne dėl šalies ar jos subrangovų, susijusių asmenų arba trečiųjų šalių, dalyvaujančių Projekto įgyvendinimo veikloje, kaltės ar aplaidumo. Kaltoji Sutarties šalis negali įrangos ar medžiagos/duomenų sugadinimo arba jų nepateikimo laiku (išskyrus nenugalimos jėgos veikimo atveju), darbo ginčų, streikų ar finansinių sunkumų laikyti nenugalimos jėgos aplinkybėmis.

II.13.2 Kuriai nors iš šalių susidūrus su nenugalimos jėgos veikimu, ji nedelsdama turi pranešti apie tai kitai šaliai registruotu laišku, nurodant nenugalimos jėgos pobūdį, numatomą veikimo trukmę ir galimas pasekmes.

II.13.3 Šalys privalo imtis visų galimų priemonių žalai, atsiradusiai dėl nenugalimos jėgos veikimo, sumažinti. Šalys turi dėti visas pastangas, kad kiek įmanoma greičiau būtų grįžta prie Projekto įgyvendinimo.

II.13.4 Nė viena iš šalių nelaikoma pažeidusia savo sutartinių įsipareigojimų, jeigu jų nebuvo galima įvykdyti dėl nenugalimos jėgos veikimo.

II.14 STRAIPSNIS – PROJEKTO ĮGYVENDINIMO VEIKLOS SUSTABDYMAS

II.14.1 Projekto įgyvendinimo veiklos sustabdymas Dotacijos gavėjų iniciatyva

Dotacijos gavėjų vardu koordinatorius gali sustabdyti Projekto arba bet kurios jo dalies įgyvendinimo veiklą, jeigu dėl išskirtinių aplinkybių toks įgyvendinimas tampa neįmanomas arba ypač sudėtingas, pavyzdžiui, nenugalimos jėgos aplinkybių atveju. Koordinatorius turi nedelsiant apie tai informuoti NA, pateikdamas visas reikiamas priežastis, išsamią informaciją ir numatomą įgyvendinimo veiklos atnaujinimo datą.

Išskyrus atvejus, kai Sutartis arba Dotacijos gavėjo dalyvavimas yra nutrauktas pagal II.15.1, II.15.2 straipsnių arba II.15.3.1 straipsnio (c) arba (d) punktų nuostatas, kai tik aplinkybės leidžia grįžti prie Projekto įgyvendinimo veiklos, koordinatorius turi nedelsiant apie tai informuoti NA ir pateikti prašymą dėl Sutarties pakeitimo, kaip yra numatyta II.14.3 straipsnyje.

II.14.2 Projekto įgyvendinimo veiklos sustabdymas NA iniciatyva

II.14.2.1 NA gali sustabdyti Projekto arba bet kurios jo dalies įgyvendinimo veiklą:

- (a) jeigu NA turi įrodymų, kad Dotacijos gavėjas dotacijos skyrimo procedūros metu arba Sutarties vykdymo metu padarė esminių klaidų, pažeidimų arba sukčiavo, arba jeigu Dotacijos gavėjas nevykdo savo sutartinių įsipareigojimų;
- (b) jeigu NA turi pagrįstų įtarimų, kad Dotacijos gavėjas dotacijos skyrimo procedūros metu arba Sutarties vykdymo metu padarė esminių klaidų, pažeidimų arba sukčiavo, ir reikia patikrinti, ar tokių tikrai buvo padaryta.

II.14.2.2 Prieš sustabdydama įgyvendinimo veiklą, NA turi oficialiai informuoti koordinatorių apie savo ketinimą sustabdyti Sutarties/Projekto įgyvendinimo veiklą, nuroydamą tokio sustabdymo priežastis ir, II.14.2.1 straipsnio (a) punkte numatytais atvejais, būtinas sąlygas, siekiant atnaujinti įgyvendinimo veiklą. Koordinatoriumi turi būti pasiūlyta pateikti pastabas Dotacijos gavėjų vardu per 30 kalendorinių dienų nuo pranešimo gavimo dienos.

Jeigu, išnagrinėjusi koordinatoriaus pateiktas pastabas, NA nusprendžia nutraukti sustabdymo procedūrą, ji turi oficialiai pranešti apie tai koordinatoriumi.

Jeigu nebuvo pateikta jokių pastabų arba jeigu, nepaisant koordinatoriaus pateiktų pastabų, NA nusprendžia tęsti Sutarties/Projekto sustabdymo procedūrą, ji gali sustabdyti Projekto įgyvendinimo veiklą oficialiai apie tai informuodama

koordinatorių, nurodant tokio sustabdymo priežastis ir, II.14.2.1 straipsnio (a) punkte numatytais atvejais, galutines sąlygas, siekiant atnaujinti įgyvendinimo veiklą, arba, II.14.2.1 straipsnio (b) punkte numatytu atveju, orientacinę datą reikalingai patikrai užbaigti.

Koordinatorius turi nedelsiant informuoti kitus Dotacijos gavėjus. Veiklos sustabdymas įsigalioja po penkių kalendorinių dienų nuo tos dienos, kai koordinatorius gauna pranešimą, arba vėliau, jeigu tai numatyta pranešime.

Siekiant atnaujinti Projekto įgyvendinimo veiklą, Dotacijos gavėjai turi dėti visas pastangas, siekdami kuo greičiau įgyvendinti pranešime nurodytas sąlygas, bei informuoti NA apie bet kokią su tuo susijusią pažangą.

Išskyrus atvejus, kai Sutartis arba Dotacijos gavėjo dalyvavimas yra nutrauktas pagal II.15.1, II.15.2 straipsnių arba II.15.3.1 straipsnio (c) arba (i) punktų nuostatas, kai tik, NA manymu, aplinkybės leidžia grįžti prie Projekto įgyvendinimo veiklos arba reikalinga patikra, įskaitant patikrą vietoje, buvo atlikta, NA turi nedelsiant apie tai oficialiai informuoti koordinatorių ir pasiūlyti jam pateikti prašymą dėl Sutarties pakeitimo, kaip yra numatyta II.14.3 straipsnyje.

II.14.3 Veiklos sustabdymo pasekmės

Jeigu Projekto įgyvendinimo veiklą galima atnaujinti ir Sutartis nėra nutraukta, Sutarties pakeitimas turi būti sudarytas pagal II.11 straipsnio nuostatas, siekiant nustatyti datą, kada Projekto įgyvendinimo veikla bus atnaujinta, pratęsti Projekto įgyvendinimo terminą ir atlikti bet kokius kitus pakeitimus, kurie reikalingi pritaikyti Projektą prie naujų įgyvendinimo sąlygų.

Veiklos sustabdymas laikomas nutrauktu nuo šalių sutartos Projekto veiklos atnaujinimo datos pagal pirmą papunktį. Tokia data gali būti ankstesnė, nei pakeitimo įsigaliojimo data.

Bet kokios išlaidos, kurias patyrė Dotacijos gavėjai veiklos sustabdymo laikotarpiu dėl Projekto įgyvendinimo veiklos sustabdymo, nėra kompensuojamos arba dengiamos iš dotacijos lėšų.

NA teisė sustabdyti Projekto įgyvendinimą nepažeidžia jos teisės nutraukti Sutartį arba sustabdyti Dotacijos gavėjo dalyvavimą pagal II.15.3 straipsnį ir teisės sumažinti dotaciją arba susigrąžinti sumokėtas sumas pagal II.18.4 ir II.19 straipsnių nuostatas.

Nė viena iš šalių neturi teisės reikalauti kompensacijos dėl veiklos sustabdymo kitos šalies iniciatyva.

II.15 STRAIPSNIS – SUTARTIES NUTRAUKIMAS

II.15.1 Sutarties nutraukimas koordinatoriaus iniciatyva

Tinkamai pagrįstais atvejais koordinatorius visų Dotacijos gavėjų vardu gali bet kuriuo metu nutraukti Sutartį, oficialiai apie tai pranešdamas NA ir aiškiai nurodydamas tokio nutraukimo priežastis ir datą, kada įsigalioja Sutarties nutraukimas. Pranešimas turi būti išsiųstas iki Sutarties nutraukimo įsigaliojimo dienos.

Jeigu nenurodomos jokios priežastys arba NA mano, kad nurodytos priežastys nepagrįstos, ji turi oficialiai apie tai pranešti koordinatoriui, nurodydama priežastis, dėl kurių Sutartis laikoma netinkamai nutraukta, ir tokio veiksmo pasekmes, nurodytas II.15.4 straipsnio ketvirtame papunktyje.

II.15.2 Vieno arba daugiau Dotacijos gavėjų dalyvavimo veikloje nutraukimas koordinatoriaus iniciatyva

Tinkamai pagrįstais atvejais koordinatorius gali nutraukti Sutartį su bet kuriuo arba keliais Dotacijos gavėjais, veikdamas Dotacijos gavėjo arba gavėjų prašymu, arba visų gavėjų vardu. Pranešdamas NA apie tokį nutraukimą, koordinatorius turi nurodyti priežastis, Dotacijos gavėjo arba gavėjų, kurių dalyvavimas yra nutraukiamas, nuomonę, datą, kada įsigalioja nutraukimas, ir likusių Dotacijos gavėjų pasiūlymą dėl to Dotacijos gavėjo arba gavėjų darbų paskirstymo, arba, atitinkamais atvejais, vieno arba daugiau pakeičiančių subjektų, kurie perims visas to arba tų Dotacijos gavėjų teises ir įsipareigojimus pagal Sutartį, paskyrimo. Pranešimas turi būti išsiųstas iki nutraukimo įsigaliojamos dienos.

Jeigu nenurodomos jokios priežastys arba NA mano, kad nurodytos priežastys nepagrįstos, ji turi oficialiai apie tai pranešti koordinatoriui, nurodydama priežastis, dėl kurių dalyvavimo nutraukimas laikomas netinkamai nutrauktas ir tokio veiksmo pasekmes, nurodytas II.15.4 straipsnio ketvirtame papunktyje.

Nepažeidžiant II.11.2 straipsnio nuostatų, turi būti sudarytas Sutarties pakeitimas, siekiant įtraukti būtinus pasikeitimus.

II.15.3 Sutarties, arba vieno arba daugiau Dotacijos gavėjų dalyvavimo veikloje, nutraukimas NA iniciatyva

II.15.3.1 NA gali nutraukti Sutartį arba bet kurio ar kelių Dotacijos gavėjų dalyvavimą Projekte, esant tokioms aplinkybėms:

- (a) jeigu pasikeičia Dotacijos gavėjo teisinis, finansinis, techninis, organizacinis ar nuosavybės statusas, kuris gali turėti esminės reikšmės Sutarties įgyvendinimui arba įtakos sprendžiant dėl dotacijos skyrimo;
- (b) jeigu, nutraukus vieno arba kelių Dotacijos gavėjų dalyvavimą, reikalingi Sutarties pakeitimai sukeltų abejonių dėl sprendimo skirti dotaciją pagrįstumo arba būtų pažeistas pareiškėjų lygiateisiškumo principas;
- (c) jeigu Dotacijos gavėjai nevykdo Projekto pagal I priedą arba jeigu Dotacijos gavėjas nesilaiko kitų esminių įsipareigojimų pagal Sutartį;

- (d) nenugalimos jėgos aplinkybių atveju, kai apie tai pranešama pagal II.13 straipsnį, arba koordinatoriui sustabdžius veiklą dėl išimtinių aplinkybių, kai apie tai pranešama pagal II.14 straipsnį, kai Projekto įgyvendinimo veiklos atnaujinti neįmanoma arba reikalingi Sutarties pakeitimai sukeltų abejonių dėl sprendimo skirti dotaciją pagrįstumo, arba būtų pažeistas pareiškėjų lygiateisiškumo principas;
  - (e) jeigu Dotacijos gavėjui paskelbiamas bankrotas, jam taikoma likvidavimo procedūra, jo veiklą administruoja teismas, jis yra sudaręs susitarimą su kreditoriais, sustabdęs veiklą, jam taikomos panašios vykdomai veiklai turinčios poveikio priemonės ar procedūros arba jis yra patekęs į analogišką padėtį, susidariusią dėl panašios procedūros, numatytos nacionalinės teisės aktuose arba reglamentuose;
  - (f) jeigu yra įrodymų, kad Dotacijos gavėjas arba bet kuris su juo susijęs subjektas, kaip apibrėžta II.15.3.1 straipsnio antroje dalyje, yra padaręs profesinį nusižengimą;
  - (g) jeigu Dotacijos gavėjas neįvykdo savo įsipareigojimų, susijusių su socialinio draudimo įmokų arba mokesčių mokėjimu pagal šalies, kurioje jis yra įsisteigęs arba kurioje Projektas yra įgyvendinamas, teisinės nuostatas;
  - (h) kai NA turi įrodymų, kad Dotacijos gavėjas arba susijęs subjektas, kaip apibrėžta II.15.3.1 straipsnio antroje dalyje, yra atsakingas dėl apgaulės, korupcijos ar dalyvauja nusikalstamoje veikloje ar nusikalstamame susivienijime, pinigų plovimo ar bet kokioje kitoje veikloje, kuri turi įtakos Europos Sąjungos finansiniams interesams;
  - (i) kai NA turi įrodymų, kad Dotacijos gavėjas arba susijęs subjektas, kaip apibrėžta II.15.3.1 straipsnio antroje dalyje, padarė esminių klaidų, pažeidimų arba sukčiavo dotacijos skyrimo arba Sutarties vykdymo metu, įskaitant pateikus klaidingą informaciją arba nepateikus reikalingos informacijos, siekiant gauti Sutartyje numatytą dotaciją; arba
- (f), (h) ir (i) punktuose, „susijęs subjektas“ reiškia bet kokį fizinį asmenį, kuris įgaliotas atstovauti Dotacijos gavėjui arba priimti sprendimus jo vardu.

II.15.3.2 Prieš nutraukdama Sutartį arba vieno ar kelių Dotacijos gavėjų dalyvavimą, NA turi oficialiai informuoti koordinatorių apie savo ketinimą nutraukti Sutartį, nurodydama tokio nutraukimo priežastis ir pasiūlydama koordinatoriui per 45 kalendorines dienas nuo pranešimo gavimo dienos pateikti pastabas visų Dotacijos gavėjų vardu, ir, II.15.3.1 straipsnio (c) punkte numatytu atveju, informuoti NA apie priemones, kurių imtasi, siekiant užtikrinti, kad Dotacijos gavėjai toliau vykdytų savo įsipareigojimus pagal Sutartį.

Jeigu išnagrinėjus koordinatoriaus pateiktas pastabas, NA nusprendžia nutraukti Sutarties nutraukimo procedūrą, ji turi oficialiai pranešti apie tai koordinatoriui.

Jeigu nebuvo pateikta jokių pastebėjimų arba jeigu, nepaisant koordinatoriaus pateiktų pastebėjimų, NA nusprendžia tęsti nutraukimo procedūrą, ji gali nutraukti Sutartį arba bet kurio ar kelių Dotacijos gavėjų dalyvavimą oficialiai apie tai informuodama koordinatorių, nurodant tokio nutraukimo priežastis.

II.15.3.1 straipsnio (a), (b), (c), (e) ir (g) punktuose nurodytais atvejais, oficialiame pranešime turi būti nurodyta nutraukimo įsigaliojimo data. II.15.3.1 straipsnio (d), (f), (h) ir (i) punktuose nurodytais atvejais, nutraukimas įsigalioja kitą dieną po to, kai koordinatorius gauna oficialų pranešimą.

II.15.4 Sutarties nutraukimo pasekmės

Sutarties nutraukimo atveju, NA išmoka tik tą sumą, kuri nustatyta pagal II.18 straipsnį, remiantis reikalavimus atitinkančiomis išlaidomis, kurias Dotacijos gavėjai faktiškai patyrė iki susitarimo nutraukimo dienos ir atsižvelgiant į faktinį Projekto įgyvendinimo lygį tą dieną, kai įsigalioja Sutarties nutraukimas. Į išlaidas, kurios susijusios su einamaisiais įsipareigojimais, kurie bus įvykdyti jau nutraukus Sutartį, neatsižvelgiama. Per 60 dienų nuo tos dienos, kurią, kaip nurodyta II.15.1 ir II.15.3.2 straipsniuose, įsigalioja Sutarties nutraukimas, koordinatorius, laikydamasis I.4.3 straipsnio nuostatų, pateikia prašymą dėl galutinio mokėjimo. Jeigu per nurodytą terminą toks prašymas dėl galutinio mokėjimo nepateikiamas, NA neatlygina arba nepadengia iki Sutarties nutraukimo dienos Dotacijos gavėjų patirtų išlaidų, kurios nebuvo įtrauktos arba kurių panaudojimas nebuvo pagrįstas NA patvirtintomis tarpinėmis arba galutinėmis ataskaitomis. Vadovaujantis II.19 straipsniu, NA susigražina bet kokias sumokėtas sumas, jeigu jų panaudojimas nebuvo pagrįstas NA patvirtintomis tarpinėmis arba galutinėmis ataskaitomis.

Kai nutraukiamas Dotacijos gavėjo dalyvavimas, atitinkamas Dotacijos gavėjas turi pateikti koordinatoriui ataskaitą apie Projekto įgyvendinimą ir, prireikus, finansinę ataskaitą už laikotarpį nuo paskutinio ataskaitinio laikotarpio, už kurį NA buvo pateikta ataskaita, pabaigos pagal I.4 straipsnį iki dalyvavimo nutraukimo dienos. Dokumentai turi būti pateikti laiku, kad koordinatorius parengtų atitinkamą prašymą galutiniam mokėjimui atlikti. Kompensuojamos arba iš dotacijos lėšų padengiamos tik tos reikalavimus atitinkančios išlaidos, kurias Dotacijos gavėjas faktiškai patyrė iki savo dalyvavimo nutraukimo dienos. Į tas išlaidas, kurios susijusios su einamaisiais įsipareigojimais, kurie nebuvo įvykdyti jau nutraukus susitarimą, neatsižvelgiama. Prašymas išmokėti sumą už reikalavimus atitinkančias išlaidas, patirtas iki tam tikro Dotacijos gavėjo dalyvavimo nutraukimo dienos, įtraukiamas į kitą prašymą atlikti mokėjimą, kuris pateikiamas pagal I.4 straipsnyje nustatytą grafiką.

Kai pagal II.15.3.1 straipsnio (c) punkto nuostatas NA nutraukia Sutartį dėl tos priežasties, kad koordinatorius nepateikė prašymo atlikti mokėjimą ir, gavęs priminimą, per I.4.5 straipsnyje nustatytą terminą vis tiek neįvykdė šio savo įsipareigojimo, taikomos pirmoje pastraipoje pateiktos nuostatos, atsižvelgiant į šiuos punktus:

- (a) koordinatoriui nesuteikiama papildomo laiko nuo Sutarties nutraukimo įsigaliojimo dienos pateikti prašymą atlikti galutinės sumos mokėjimą pagal I.4.3 straipsnį; ir
- (b) NA neatlygina arba nepadengia iki Sutarties nutraukimo dienos arba iki I.2.2 straipsnyje nurodyto termino pabaigos, atsižvelgiant į tai, kuri data yra ankstesnė, Dotacijos gavėjų patirtų išlaidų, kurios nebuvo įtrauktos arba kurių panaudojimas nebuvo pagrįstas NA patvirtintomis tarpinėmis arba galutinėmis ataskaitomis.

Be pirmojoje, antrojoje ir trečiojoje pastraipoje pateiktų nuostatų, kai koordinatorius netinkamai nutraukia Sutartį arba Dotacijos gavėjo dalyvavimą pagal II.15.1 ir II.15.2 straipsniuose pateiktus apibrėžimus, arba kai NA netinkamai nutraukia Sutartį arba Dotacijos gavėjo dalyvavimą dėl II.15.3.1 straipsnio (c), (f), (h) ir (i) punktuose nurodytų priežasčių, NA gali sumažinti dotacijos sumą arba susigrąžinti pagal II.18.4 ir II.19 straipsnių nuostatas sumokėtas sumas proporcingai nustatytų pažeidimų sunkumui, prieš tai suteikus galimybę koordinatoriui ir prireikus atitinkamiems Dotacijos gavėjams pateikti savo pastabas.

Nei viena iš šalių neturi teisės reikalauti kompensacijos dėl Sutarties nutraukimo kitos šalies iniciatyva.

B DALIS – FINANSINĖS NUOSTATOS

II.16 STRAIPSNIS – TINKAMOS IŠLAIDOS

II.16.1 Fiksuotai normai taikomos sąlygos

Kai dotacija teikiama fiksuotos normos principu, vienetų, kuriems skirta fiksuota norma, skaičius turi atitikti šias sąlygas:

- (a) vienetai turi būti faktiškai naudojami arba sukuriami per laikotarpį, nustatytą I.2.2 straipsnyje;
- (b) vienetai turi būti reikalingi, siekiant įgyvendinti Projektą, arba pagal jį sukurti;
- (c) vienetų skaičius turi būti identifikuojamas ir patikrinamas, visų pirma pagrindžiant apskaitos ir kitais dokumentais, nurodytais II.16.2 straipsnyje.

II.16.2 Fiksuotos normos apskaičiavimas

II.16.2.1 1 pagrindinis veiksmas

A. Kelionių išlaidos

- (a) Dotacijos sumos apskaičiavimas: dotacijos suma yra apskaičiuojama, padauginus dalyvių skaičių iš kelionės atstumui taikomos fiksuotos normos, kaip nurodyta Sutarties III priede. Fiksuota norma atstumui reiškia dotacijos sumą už kelionę į abi puses, skaičiuojant atstumą iš išvykimo vietos į atvykimo vietą.
- (b) Priežastinis įvykis: įvykis, kuris lemia teisę į dotaciją, yra tas įvykis, kai dalyvis faktiškai vyko į nurodytą kelionę.
- (c) Pagrindžiantys dokumentai:
  - Kelionėms iš siunčiančiosios organizacijos į priimančiąją organizaciją ir atvirkščiai: reikia pateikti dalyvavimo veikloje užsienyje patvirtinančią deklaraciją, kurią pasirašo dalyvis, nuroydamas veiklos užsienyje vietą, pradžios ir pabaigos datas, dalyvio vardą ir pavardę bei el. pašto adresą.

- Tuo atveju, jeigu išvykimo vieta nesutampa su siunčiančiosios organizacijos vieta ir/arba atvykimo vieta nesutampa su priimančiosios organizacijos vieta, faktinį kelionės maršrutą reikia pagrįsti kelionės bilietais arba kitais trečiosios šalies pateiktais dokumentais (t. y. neįskaitant dalyvio arba Dotacijos gavėjų pateiktų deklaracijų), kuriose yra nurodytos išvykimo ir atvykimo vietos.

B. Kišenpinigiai (taikoma tik Europos savanorių tarnybai)

- (a) Dotacijos sumos apskaičiavimas: dotacijos suma apskaičiuojama, padauginus dienų/mėnesių skaičių savanoriui iš fiksuotos normos, kuri taikoma dienai/mėnesiui atitinkamoje veiklos (priimančiojoje) šalyje, kaip nurodyta Sutarties III priede. Tuo atveju, jeigu ilgalaikę mobilumo veiklą apima nepilni mėnesiai, dotacijos suma yra apskaičiuojama nepilno mėnesio dienų skaičių padauginus iš 1/30 fiksuotos normos per mėnesį.
- (b) Priežastinis įvykis: įvykis, kuris lemia teisę į dotaciją, yra tas įvykis, kai dalyvis faktiškai vykdė veiklą užsienyje per nurodytą laikotarpį.
- (c) Pagrindžiantys dokumentai:
  - reikia pateikti dalyvavimą veikloje užsienyje patvirtinančią deklaraciją, kurią pasirašo savanoris, nurodydamas veiklos užsienyje vietą, pradžios ir pabaigos datas, savanorio vardą ir pavardę bei el. pašto adresą;
  - reikia pateikti bankinio pavedimo savanoriui kopiją, patvirtinančią, kad Dotacijos gavėjas sumokėjo savanoriui visą kišenpinigių sumą, arba savanorio pasirašytą kasos išlaidų orderį.

C. Organizacinės paramos išlaidos

- (a) Dotacijos sumos apskaičiavimas: dotacijos suma apskaičiuojama, padauginus dienų/mėnesių skaičių dalyviui iš fiksuotos normos, kuri taikoma dienai/mėnesiui atitinkamoje veiklos (priimančiojoje) šalyje, kaip nurodyta Sutarties III priede. Tuo atveju, jeigu ilgalaikę mobilumo veiklą apima nepilni mėnesiai, dotacijos suma yra apskaičiuojama nepilno mėnesio dienų skaičių padauginus iš 1/30 fiksuotos normos per mėnesį.
- (b) Priežastinis įvykis: įvykis, kuris lemia teisę į dotaciją, yra tas įvykis, kai dalyvis faktiškai vykdė veiklą užsienyje nurodytą laikotarpį.
- (c) Pagrindžiantys dokumentai: reikia pateikti dalyvavimą veikloje užsienyje patvirtinančią deklaraciją, kurią pasirašo dalyvis, nurodydamas veiklos užsienyje vietą, pradžios ir pabaigos datas, dalyvio vardą ir pavardę bei el. pašto adresą.

D. Kalbinės paramos išlaidos (taikoma tik Europos savanorių tarnybai)

- (a) Dotacijos sumos apskaičiavimas: dotacijos suma apskaičiuojama, padauginus bendrą kalbinio parengimo lėšas gaunančių savanorių skaičių iš fiksuotos normos, kaip nurodyta Sutarties III priede.
- (b) Priežastinis įvykis: įvykis, kuris lemia teisę į dotaciją, yra tas įvykis, kai savanoris faktiškai dalyvavo kalbinio pasirengimo veikloje ta kalba, kuria vyks veikla užsienyje.

(c) Pagrindžiantys dokumentai:

- reikia pateikti dalyvavimą kursuose patvirtinančią deklaraciją, kurią pasirašė kursų teikėjas, nurodant savanorio vardą ir pavardę, kursų kalbą, kalbinio parengimo formą ir trukmę arba
- sąskaitą–faktūrą už įsigytą mokomąją medžiagą, nurodant atitinkamą kalbą, sąskaitą–faktūrą išrašiusios įstaigos pavadinimą ir adresą, sumą ir valiutą bei sąskaitos–faktūros datą arba
- tuo atveju, jeigu kalbinio parengimo kursus teikia pats Dotacijos gavėjas: deklaraciją, kurią pasirašo ir datą nurodo savanoris, nurodydamas savanorio vardą ir pavardę, kursų kalbą, kalbinio parengimo formą ir trukmę.

II.16.2.5 2 pagrindinis veiksmas – Strateginės partnerystės

A. Projektų valdymas ir įgyvendinimas

- (a) Dotacijos sumos apskaičiavimas: dotacijos suma apskaičiuojama bendrą Projekto mėnesių skaičių padauginus iš Dotacijos gavėjui taikomos fiksuotos normos, kaip nurodyta Sutarties III priede.
- (b) Priežastinis įvykis: įvykis, kuris lemia teisę gauti dotaciją, yra tas įvykis, kai Dotacijos gavėjas įvykdo veiklas ir pasiekia rezultatus, numatytus šioje biudžeto kategorijoje, teikiant paraišką dotacijai gauti, kurią patvirtino Nacionalinė agentūra.
- (c) Pagrindžiantys dokumentai: vykdytas veiklas ir pasiektus rezultatus reikės aprašyti galutinėje ataskaitoje. Be to, pasiektus rezultatus koordinatorius įkels į Sklaidos platformą („Dissemination Platform“) ir, atsižvelgiant į jų pobūdį, pateiks juos, vykdant patikras ir auditus Dotacijos gavėjų patalpose.

B. Tarptautiniai projekto partnerių susitikimai

- (a) Dotacijos sumos apskaičiavimas: dotacijos suma apskaičiuojama bendrą dalyvavimų skaičių padauginus iš taikomos fiksuotos normos, kaip nurodyta Sutarties III priede.
- (b) Priežastinis įvykis: įvykis, kuris lemia teisę gauti dotaciją, yra tas įvykis, kai dalyvis faktiškai dalyvavo tarptautiniame projekto partnerių susitikime ir vyko į numatytą kelionę.
- (c) Pagrindžiantys dokumentai:
  - Kelionėms iš siunčiančiosios organizacijos į priimančią organizaciją ir atvirkščiai: reikia pateikti dalyvavimą veikloje užsienyje patvirtinančią deklaraciją, kurią pasirašo priimančioji organizacija, nurodydama dalyvio vardą ir pavardę, veiklos užsienyje tikslą bei veiklos pradžios ir pabaigos datas;
  - Tuo atveju, jeigu išvykimo vieta nesutampa su siunčiančiosios organizacijos vieta ir/arba atvykimo vieta nesutampa su priimančiosios organizacijos vieta, faktinį kelionės maršrutą reikia pagrįsti kelionės bilietais arba kitomis sąskaitomis–faktūromis, kuriose yra nurodytos išvykimo ir atvykimo vietos.

C. Intelektiniai produktai

- (a) Dotacijos sumos apskaičiavimas: dotacijos suma yra apskaičiuojama, Dotacijos gavėjų darbuotojų darbo dienų skaičių padauginus iš fiksuotos normos, kuri taikoma tos darbuotojų kategorijos darbo dienai toje šalyje, kurioje registruotas Dotacijos gavėjas, kaip nurodyta Sutarties III priede.
- (b) Priežastinis įvykis: įvykis, kuris lemia teisę gauti dotaciją, yra tas įvykis, kai intelektinis produktas yra sukurtas ir jo kokybė, remiantis NA atliktu įvertinimu, yra priimtina.
- (c) Pagrindžiantys dokumentai:
- įrodymai apie sukurtą produktą, kurie bus įkelti į Sklaidos platformą („Dissemination Platform“) ir/arba, atsižvelgiant į jų pobūdį, pateikti, vykdant patikras ir auditus Dotacijos gavėjų patalpose;
  - įrodymai apie darbuotojų skirtą laiką, kuriant intelektinį produktą, pateikiant informaciją apie kiekvieną asmenį pagal darbo laiko apskaitos žiniaraštį, nurodant asmens vardą ir pavardę, darbuotojų kategoriją pagal keturias III priede nurodytas kategorijas, datas ir bendrą asmens darbo dienų skaičių, kuriant intelektinį produktą;
  - santykių tarp asmens ir atitinkamo Dotacijos gavėjo įrodymą (pvz., įdarbinimo sutartis, savanorystės sutartis ir t. t.), kaip užregistruota Dotacijos gavėjo apskaitos dokumentuose.

D. Sklaidos renginiai

- (a) Dotacijos sumos apskaičiavimas: dotacijos suma yra apskaičiuojama dalyvių, atvykusių ne iš Sutartyje nurodytos Dotacijos gavėjo organizacijos ir kitų projekto partnerių organizacijų, skaičių padauginus iš fiksuotos normos, taikomos vienam dalyviui, kaip nurodyta Sutarties III priede.
- (b) Priežastinis įvykis: įvykis, kuris lemia teisę gauti dotaciją, yra tas įvykis, kai sklaidos renginys įvyko ir jo kokybė, remiantis NA atliktu įvertinimu, yra priimtina.
- (c) Pagrindžiantys dokumentai:
- sklaidos renginio aprašymas galutinėje ataskaitoje;
  - sklaidos renginyje dalyvavusių dalyvių sąrašas, nurodant sklaidos renginio pavadinimą, datą ir vietą, taip pat kiekvieno dalyvio vardą ir pavardę, el. pašto adresą ir parašą bei asmenį siuntusios organizacijos pavadinimą ir adresą;
  - išsami dienotvarkė ir bet kokie dokumentai, kurie buvo naudoti arba platinti sklaidos renginio metu.

E. Mokymosi, mokymo ir dėstymo veiklos

- (a) Dotacijos sumos apskaičiavimas: dotacijos suma skiriama kaip kelionių, pragyvenimo paramos ir kalbinio parengimo išlaidos. Ji apskaičiuojama tokiu būdu:

- Kelionių išlaidos: dotacijos suma yra apskaičiuojama, padauginus dalyvių skaičių iš kelionės į užsienį atstumui taikomos fiksuotos normos, kaip nurodyta Sutarties III priede;
- Pragyvenimo išlaidos: dotacijos suma apskaičiuojama, padauginus dienų/mėnesių skaičių dalyviui iš fiksuotos normos, kuri taikoma dienai/mėnesiui atitinkamoje veiklos (priimančiojoje) šalyje, kaip nurodyta Sutarties III priede. Tuo atveju, jeigu ilgiau nei 2 mėnesius trunkančią mobilumo veiklą apima nepilni mėnesiai, dotacijos suma yra apskaičiuojama nepilno mėnesio dienų skaičių padauginus iš 1/30 fiksuotos normos per mėnesį.
- Kalbinės paramos išlaidos: dotacijos suma apskaičiuojama, padauginus bendrą kalbinio parengimo lėšas gaunančių dalyvių skaičių iš fiksuotos normos, kaip nurodyta Sutarties III priede.

(b) Priežastinis įvykis:

- Kelionių išlaidos: priežastinis įvykis, kuris lemia teisę į dotaciją, yra tas įvykis, kai dalyvis faktiškai vyko į nurodytą kelionę.
- Pragyvenimo išlaidos: priežastinis įvykis, kuris lemia teisę į dotaciją, yra tas įvykis, kai dalyvis faktiškai vykdė veiklą užsienyje.
- Kalbinės paramos išlaidos: priežastinis įvykis, kuris lemia teisę į dotaciją, yra tas įvykis, kai dalyvio veikla užsienyje truko ilgiau nei 2 mėnesius ir asmuo faktiškai dalyvavo kalbinio parengimo veikloje darbo/veiklos užsienyje kalba.

(c) Pagrindžiantys dokumentai:

(i) Kelionių išlaidos:

- Kelionėms iš siunčiančiosios organizacijos į priimančiąją organizaciją ir atvirkščiai: reikia pateikti dalyvavimą veikloje užsienyje patvirtinančią deklaraciją, kurią pasirašo priimančioji organizacija, nurodydama dalyvio vardą ir pavardę, veiklos užsienyje tikslą bei veiklos pradžios ir pabaigos datas;
- Tuo atveju, jeigu išvykimo vieta nesutampa su siunčiančiosios organizacijos vieta ir/arba atvykimo vieta nesutampa su priimančiosios organizacijos vieta, faktinį kelionės maršrutą reikia pagrįsti kelionės bilietais arba kitomis sąskaitomis–faktūromis, kuriose yra nurodytos išvykimo ir atvykimo vietos.

(ii) Pragyvenimo išlaidos

- Reikia pateikti dalyvavimą veikloje užsienyje patvirtinantį dokumentą, kurį pasirašo priimančioji organizacija, nurodydama dalyvio vardą ir pavardę, veiklos užsienyje tikslą bei veiklos pradžios ir pabaigos datas;

(iii) Pagrindžiantys dokumentai:

- reikia pateikti dalyvavimą kursuose patvirtinančią deklaraciją, kurią pasirašė kursų teikėjas, nurodant dalyvio vardą ir pavardę, kursų kalbą, kalbinio parengimo formą ir trukmę arba

- sąskaitą–faktūrą už įsigytą mokomąją medžiagą, nurodant atitinkamą kalbą, sąskaitą–faktūrą išrašiusios įstaigos pavadinimą ir adresą, sumą ir valiutą bei sąskaitos–faktūros datą arba
- tuo atveju, jeigu kalbinio parengimo kursus teikia pats Dotacijos gavėjas: dalyvio pasirašytą deklaraciją, kurioje dalyvis nurodo kursų datą, dalyvio vardą ir pavardę, kursų kalbą, kalbinio parengimo formą ir trukmę.

II.16.2.6 3 pagrindinis veiksmas – Struktūrinis dialogas

A. Kelionių išlaidos

- (a) Dotacijos sumos apskaičiavimas: dotacijos suma yra apskaičiuojama, padauginus dalyvių skaičių kelionės atstumui iš fiksuotos normos, kuri taikoma atitinkamam atstumui, kaip nurodyta Sutarties III priede. Fiksuota norma už atstumą į vieną pusę reiškia dotacijos sumą už kelionę iš išvykimo vietos į atvykimo vietą ir atgal.
- (b) Priežastinis įvykis: įvykis, kuris lemia teisę į dotaciją, yra tas įvykis, kai dalyvis faktiškai vyko į nurodytą kelionę.
- (c) Pagrindžiantys dokumentai:
  - Kelionėms iš dalyvio gyvenamosios vietos į priimančiąją organizaciją ir atvirkščiai: reikia pateikti dalyvavimą veikloje užsienyje patvirtinančią deklaraciją, kurią pasirašo dalyvis, nurodydamas veiklos vietą, pradžios ir pabaigos datas, dalyvio vardą ir pavardę bei el. pašto adresą;
  - Tuo atveju, jeigu išvykimo vieta nesutampa su dalyvio gyvenamąja vieta ir/arba atvykimo vieta nesutampa su priimančiosios organizacijos vieta, faktinį kelionės maršrutą reikia pagrįsti kelionės bilietais arba kitomis sąskaitomis–faktūromis, kuriose yra nurodytos išvykimo ir atvykimo vietos.

B. Organizacinės paramos išlaidos

- (a) Dotacijos sumos apskaičiavimas: dotacijos suma apskaičiuojama dalyvio dienų skaičių padauginus iš fiksuotos normos, taikomos dienai atitinkamoje veiklos šalyje (priimančioje), kaip nurodyta Sutarties III priede.
- (b) Priežastinis įvykis: įvykis, kuris lemia teisę į dotaciją, yra tas įvykis, kai dalyvis faktiškai dalyvavo struktūrinio dialogo susitikime nurodytą laikotarpį.
- (c) Pagrindžiantys dokumentai:
  - reikia pateikti dalyvavimą struktūrinio dialogo susitikime patvirtinančią deklaraciją, kurią pasirašo kiekvienas dalyvis, nurodant veiklos vietą, pradžios ir pabaigos datas, dalyvio vardą ir pavardę bei el. pašto adresą.

II.16.3 Faktinių išlaidų kompensavimo sąlygos

Kai dotacija yra teikiama kompensuojant faktines išlaidas, taikomos šios sąlygos:

- (a) išlaidas patyrė Dotacijos gavėjas;
- (b) išlaidos buvo patirtos per I.2.2 straipsnyje nurodytą laikotarpį;
- (c) išlaidos yra nurodytos biudžeto sąmatoje, kuri pateikta II priede, arba yra tinkamos finansuoti, remiantis biudžeto perskirstymais pagal I.3.2 straipsnio nuostatas;
- (d) išlaidos yra susijusios su Projektu, kaip aprašyta I priede, ir yra būtinos jo įgyvendinimui;
- (e) išlaidas galima atpažinti ir patikrinti, visų pirma įtraukiant į Dotacijos gavėjo apskaitą ir nustatant pagal šalies, kurioje įsisteigęs Dotacijos gavėjas, taikomus apskaitos standartus ir pagal įprastą Dotacijos gavėjo išlaidų apskaitos praktiką;
- (f) išlaidos atitinka taikomų mokesčių ir socialinių teisės aktų reikalavimus;
- (g) išlaidos yra pagrįstos, pateisinamos ir atitinka patikimo finansų valdymo principą, visų pirma ekonomiškumo ir veiksmingumo principus;
- (h) joms nėra taikoma fiksuota norma, kaip nurodyta II.16.1 straipsnyje.

II.16.4 Faktinių išlaidų apskaičiavimas

II.16.4.1 1 pagrindinis veiksmas

A. Išlaidos specialiesiems poreikiams

- (a) Dotacijos sumos apskaičiavimas: dotacija yra skirta kompensuoti 100% faktiškai patirtų tinkamų finansuoti išlaidų.
- (b) Tinkamos finansuoti išlaidos: išlaidos, kurios yra būtinos, siekiant užtikrinti, kad neįgalūs asmenys galėtų dalyvauti Projekte, ir tos, kurios yra papildomai skiriamos prie išlaidų, kompensuojamų pagal fiksuotą normą, kaip nurodyta II.16.1 straipsnyje.
- (c) Pagrindžiantys dokumentai: faktines išlaidas patvirtinančios sąskaitos–faktūros, nurodant išlaidas, sąskaitą–faktūrą išrašiusios įstaigos pavadinimą ir adresą bei sąskaitos–faktūros sumą, valiutą ir datą

B. Ypatingosios išlaidos (taikoma tik Jaunimo mainams ir Europos savanorių tarnybai)

- (a) Dotacijos sumos apskaičiavimas: dotacija yra skirta kompensuoti 100% faktiškai patirtų tinkamų finansuoti išlaidų.
- (b) Tinkamos finansuoti išlaidos:
  - išlaidos, susijusios su vizos, leidimo gyventi šalyje išdavimu, dalyvių skiepais mobilumo veikloms užsienyje;
  - išlaidos, susijusios su išankstinio planavimo vizito dalyvių apgyvendinimu;

- išlaidos mentorystei ir specialiai parengiamajai veiklai, jeigu veikloje dalyvauja mažiau galimybių turintys jaunuoliai;
- išlaidos, susijusios su išankstinio finansavimo garantija, kurią pateikė Dotacijos gavėjas, kai tokios garantijos reikalavo NA, kaip nurodyta Sutarties I.4.1 straipsnyje.

(c) Pagrindžiantys dokumentai:

- Tuo atveju, jeigu išlaidos yra susijusios su vizos, leidimo gyventi šalyje išdavimu, dalyvių skiepais: mokėjimo įrodymas, pagrįstas sąskaitomis–faktūromis, nurodant išlaidas, sąskaitą–faktūrą išrašiusios įstaigos pavadinimą ir adresą, sąskaitos–faktūros sumą, valiutą ir išrašymo datą;
- Tuo atveju, jeigu išlaidos yra susijusios su išankstinio planavimo vizito dalyvių apgyvendinimu: apgyvendinimo išlaidų sumokėjimo įrodymas, pagrįstas sąskaitomis–faktūromis, nurodant sąskaitą–faktūrą išrašiusios įstaigos pavadinimą ir adresą, sąskaitos–faktūros sumą, valiutą ir išrašymo datą;
- Tuo atveju, jeigu išlaidos yra skirtos mentorystei ir specialiai parengiamajai veiklai, kai veikloje dalyvauja mažiau galimybių turintys jaunuoliai: susijusių išlaidų sumokėjimo įrodymas, pagrįstas sąskaitomis–faktūromis, nurodant sąskaitą–faktūrą išrašiusios įstaigos pavadinimą ir adresą, sąskaitos–faktūros sumą, valiutą ir išrašymo datą;
- Finansinės garantijos atveju: Dotacijos gavėjui išduotos finansinės garantijos sumą įrodantis dokumentas, kuriame yra nurodytas finansinę garantiją išdavusios įstaigos pavadinimas ir adresas, garantijos suma ir valiuta, garantijos išdavimo data ir garantiją išdavusios įstaigos teisinio atstovo parašas.

Tik Jaunimo darbuotojų mobilumui:

(a) Dotacijos sumos apskaičiavimas: dotacija yra skirta kompensuoti 100% faktiškai patirtų tinkamų finansuoti išlaidų.

(b) Tinkamos finansuoti išlaidos:

- išlaidos, susijusios su vizos, leidimo gyventi šalyje išdavimu, dalyvių skiepais mobilumo veiklai užsienyje
- išlaidos, susijusios su išankstinio finansavimo garantija, kurią pateikė Dotacijos gavėjas, kai tokios garantijos reikalavo NA, kaip nurodyta Sutarties I.4.1 straipsnyje.

(c) Pagrindžiantys dokumentai:

- Tuo atveju, jeigu išlaidos yra susijusios su vizos, leidimo gyventi šalyje išdavimu, dalyvių skiepais: mokėjimo įrodymas, pagrįstas sąskaitomis–faktūromis, nurodant sąskaitą–faktūrą išrašiusios įstaigos pavadinimą ir adresą, sąskaitos–faktūros sumą, valiutą ir išrašymo datą;
- Finansinės garantijos atveju: Dotacijos gavėjui išduotos finansinės garantijos sumą įrodantis dokumentas, kuriame yra nurodytas finansinę garantiją išdavusios įstaigos pavadinimas ir adresas, garantijos suma ir valiuta, garantijos išdavimo data ir garantiją išdavusios įstaigos teisinio atstovo parašas.

II.16.4.2 2 pagrindinis veiksmas – Strateginės partnerystės

A. Išlaidos specialiesiems poreikiams

- (a) Dotacijos sumos apskaičiavimas: dotacija yra skirta kompensuoti 100% faktiškai patirtų tinkamų finansuoti išlaidų.
- (b) Tinkamos finansuoti išlaidos: išlaidos, kurios yra būtinos, siekiant užtikrinti, kad negalią turintys asmenys galėtų dalyvauti Projekte, ir tos, kurios yra papildomai skiriamos prie išlaidų, kompensuojamų pagal fiksuotą normą, kaip nurodyta II.16.1 straipsnyje.
- (c) Pagrindžiantys dokumentai: faktines išlaidas patvirtinančios sąskaitos–faktūros, nurodant sąskaitą–faktūrą išrašiusios įstaigos pavadinimą ir adresą bei sąskaitos–faktūros sumą, valiutą ir datą.

B. Ypatingosios išlaidos

- (a) Dotacijos sumos apskaičiavimas: dotacijos sumą sudaro šios dalys: a) 75% faktiškai patirtų tinkamų finansuoti išlaidų arba b) 50.000 EUR, neįskaitant su finansine garantija susijusių išlaidų, jeigu tokios reikalaujama pagal Sutartį, atsižvelgiant į tai, kuri iš nurodytų yra mažiausia.
- (b) Tinkamos finansuoti išlaidos:
  - Subranga: išlaidos, susijusios su subranga ir prekių bei paslaugų pirkimu, kiek Dotacijos gavėjas yra nurodęs pagal I priedą ir kiek NA yra patvirtinusi, kaip nurodyta II priede;
  - Finansinė garantija: išlaidos, susijusios su išankstinio finansavimo garantija, kurią pateikė Dotacijos gavėjas, kai tokios garantijos reikalavo NA, kaip nurodyta Sutarties I.4.1 straipsnyje.
  - Išlaidos, susijusios su įrangos arba kito turto (naujo ar naudoto) nusidėvėjimo sąnaudomis, kaip nurodyta Dotacijos gavėjo apskaitos dokumentuose, su sąlyga, kad turtas buvo įsigytas laikantis II.9 straipsnio nuostatų ir jis yra nurašomas pagal taikomus tarptautinius apskaitos standartus ir pagal įprastą Dotacijos gavėjo išlaidų apskaitos praktiką. Išlaidos, susijusios su įrangos arba kito turto nuoma ir išperkamąja nuoma, taip pat yra tinkamos finansuoti, su sąlyga, kad tokios išlaidos neviršija panašios įrangos arba turto nusidėvėjimo sąnaudų ir netaikomas joks finansavimo mokestis.
- (c) Pagrindžiantys dokumentai:
  - Subranga: faktines išlaidas patvirtinančios sąskaitos–faktūros, nurodant sąskaitą–faktūrą išrašiusios įstaigos pavadinimą ir adresą bei sąskaitos–faktūros sumą, valiutą ir datą.
  - Finansinė garantija: Dotacijos gavėjui išduotos finansinės garantijos sumą įrodantis dokumentas, kuriame yra nurodytas finansinę garantiją išdavusios įstaigos pavadinimas ir adresas, garantijos suma ir valiuta, garantijos išdavimo data ir garantiją išdavusios įstaigos teisinio atstovo parašas.

- Nusidėvėjimo sąnaudos: įrangos įsigijimą, nuomą arba išperkamąją nuomą įrodantys dokumentai, kaip nurodyta Dotacijos gavėjo apskaitos dokumentuose, patvirtinant, kad šios išlaidos buvo patirtos laikotarpiu, kuris nurodytas I.2.2 straipsnyje, ir faktinį panaudojimą Projekto reikmėms, į kurį galima atsižvelgti.

II.16.4.3 3 pagrindinis veiksmas – Struktūrinis dialogas

A. Išlaidos specialiesiems poreikiams

- (a) Dotacijos sumos apskaičiavimas: dotacija yra skirta kompensuoti 100% faktiškai patirtų tinkamų finansuoti išlaidų.
- (b) Tinkamos finansuoti išlaidos: išlaidos, kurios yra būtinos, siekiant užtikrinti, kad neįgalūs asmenys galėtų dalyvauti Projekte, ir tos, kurios yra papildomai skiriamos prie išlaidų, kompensuojamų pagal fiksuotą normą, kaip nurodyta II.16.1 straipsnyje.
- (c) Pagrindžiantys dokumentai: faktines išlaidas patvirtinančios sąskaitos–faktūros, nurodant sąskaitą–faktūrą išrašiusios įstaigos pavadinimą ir adresą bei sąskaitos–faktūros sumą, valiutą ir datą.

B. Ypatingosios išlaidos

- (a) Dotacijos sumos apskaičiavimas: dotacija yra skirta kompensuoti 100% faktiškai patirtų tinkamų finansuoti išlaidų.
- (b) Tinkamos finansuoti išlaidos:
  - išlaidos, susijusios su vizos, leidimo gyventi šalyje išdavimu, dalyvių skiepais mobilumo veiklai užsienyje;
  - išlaidos, susijusios su jaunų žmonių (internetinėmis) konsultacijomis ir nuomonių apklausomis, jeigu tokios reikalingos Projektui.
- (c) Pagrindžiantys dokumentai:
  - Tuo atveju, jeigu išlaidos yra susijusios su vizos, leidimo gyventi šalyje išdavimu, dalyvių skiepais: mokėjimo įrodymas, pagrįstas sąskaitomis–faktūromis, nurodant sąskaitą–faktūrą išrašiusios įstaigos pavadinimą ir adresą, sąskaitos–faktūros sumą, valiutą ir išrašymo datą;
  - Tuo atveju, jeigu išlaidos yra susijusios su jaunų žmonių (internetinėmis) konsultacijomis ir nuomonių apklausomis: patirtų išlaidų sumokėjimo įrodymas, pagrįstas sąskaita–faktūra, nurodant sąskaitą–faktūrą išrašiusios įstaigos pavadinimą ir adresą, sąskaitos–faktūros sumą, valiutą ir išrašymo datą.

II.16.5 Netinkamos finansuoti išlaidos

Be bet kokių kitų išlaidų, kurios neatitinka II.16.1 ir II.16.3 straipsniuose pateiktų sąlygų, žemiau išvardintos išlaidos taip pat nelaikomos tinkamomis finansuoti:

- (a) su kapitalo grąža susijusios išlaidos;
- (b) skolos ir skolų aptarnavimo išlaidos;
- (c) atidėjimai nuostoliams ar skoloms;
- (d) mokėtinos palūkanos;
- (e) abejotinos skolos;
- (f) nuostoliai dėl valiutos keitimo;
- (g) banko sąskaitų atidarymo ir tvarkymo išlaidos (įskaitant išlaidas už NA pervedimų mokesčius, kuriais bankas apmokestina Dotacijos gavėją);
- (h) Dotacijos gavėjo deklaruotos išlaidos, dengiamos vykdant kitą Projektą, kuriam yra skirta ES dotacija (įskaitant dotacijas, kurias skyrė Šalis narė ir yra finansuojama iš ES biudžeto lėšų, ir dotacijas, kurias skyrė kitos įstaigos, išskyrus Komisiją, ES biudžeto įgyvendinimo tikslams pasiekti); visų pirma, netiesioginės išlaidos nėra tinkamos Projektams finansuoti iš dotacijos lėšų, kuri suteikta Dotacijos gavėjui, kai tam pačiam laikotarpiui jis jau turi paskirtą dotaciją, finansuojamą iš ES biudžeto;
- (i) įrangos nuomos ar išperkamosios nuomos atveju, išlaidos bet kokiam galimam išpirkimui pasibaigus išperkamosios nuomos arba nuomos laikotarpiui;
- (j) trečiųjų šalių įnašai natūra;
- (k) nepagrįstai didelės ar dėl neapdairumo (netiesioginės tyčios) patirtos išlaidos;
- (l) PVM, kai jis pagal taikomus nacionalinės PVM teisės aktus laikomas susigrąžinamu.

II.17 STRAIPSNIS – KITI MOKĖJIMO SUSITARIMAI

II.17.1 Finansinė garantija

Kai išankstinio mokėjimo sąlyga yra gauti finansinę garantiją, tokia finansinė garantija turi atitikti šias sąlygas:

- (a) ją išdavė bankas arba patvirtinta finansų įstaiga arba, remiantis koordinatoriaus prašymu ir NA patvirtinimu, trečioji šalis;
- (b) laiduotojas veikia kaip pirmosios eilės skolos garantas ir nereikalauja NA teikti atgręžtinį reikalavimą pagrindiniam skolininkui (t. y. atitinkamam Dotacijos gavėjui); ir

- (c) joje nurodyta, kad garantija galioja iki tol, kol NA išmokės visas tarpines išankstinio mokėjimo sumas iki likučio sumokėjimo, ir tuo atveju, jeigu likusi dotacijos suma sumokama pagal II.19 straipsnio nuostatas, tris mėnesius nuo Dotacijos gavėjui pagal II.19.3 straipsnio nuostatas pateikto pranešimo. NA grąžina garantiją per kitą mėnesį.

II.17.2 Mokėjimo termino sustabdymas

NA bet kuriuo metu gali sustabdyti I.4.2 ir I.4.4 straipsniuose nustatytą mokėjimo terminą, koordinatoriui pranešdama, kad jo prašymas atlikti mokėjimą negali būti patenkintas dėl to, kad neatitinka Sutarties nuostatų dėl tinkamų patvirtinamųjų dokumentų nepateikimo arba įtarus, kad kai kurios pateiktose tarpinėse arba galutinėse ataskaitose nurodytos išlaidos neatitinka finansavimo reikalavimų.

Koordinatoriui turi būti kiek įmanoma greičiau pranešta apie bet kokį tokio pobūdžio sustabdymą, nurodant ir jo priežastis.

Sustabdymas įsigalioja tą dieną, kai NA išsiunčia pranešimą. Likęs mokėjimo terminas vėl pradamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai gaunama prašyta informacija arba pateikiami patikslinti dokumentai, arba atliktos būtinos vėlesnės patikros, įskaitant patikras vietoje. Kai sustabdymas trunka ilgiau nei du mėnesius, koordinatorius gali pateikti prašymą NA priimti sprendimą, ar būtina tęsti sustabdymą.

Kai mokėjimo terminas yra sustabdomas dėl to, kad viena iš pagal I.4.2 straipsnio nuostatas pateiktų tarpinių ataskaitų arba pagal I.4.3 straipsnio nuostatas pateikta galutinė ataskaita buvo atmesta, o nauja pateikta ataskaita taip pat yra atmesta, NA pasilieka teisę nutraukti Sutartį pagal II.15.3.1(c) straipsnio nuostatas, o tokio nutraukimo pasekmės yra aprašytos II.15.4 straipsnyje.

II.17.3 Mokėjimų sustabdymas

NA bet kuriuo Sutarties įgyvendinimo metu visiems Dotacijos gavėjams gali sustabdyti išankstinius mokėjimus arba galutinės sumos mokėjimą:

- (a) jeigu NA turi įrodymų, kad Dotacijos gavėjas dotacijos skyrimo procedūros metu arba Sutarties vykdymo metu padarė esminių klaidų, pažeidimų arba sukčiavo, arba jeigu Dotacijos gavėjas nevykdo savo sutartinių įsipareigojimų;
- (b) jeigu NA turi pagrįstų įtarimų, kad Dotacijos gavėjas dotacijos skyrimo procedūros metu arba Sutarties vykdymo metu padarė esminių klaidų, pažeidimų arba sukčiavo, ir reikia patikrinti, ar tai tikrai buvo padaryta.

Prieš sustabdydama mokėjimus, NA turi oficialiai informuoti koordinatorių apie savo ketinimą sustabdyti mokėjimus, nurodydama tokio sustabdymo priežastis ir, (a) punkte numatytais atvejais, būtinas sąlygas, siekiant atnaujinti mokėjimus. Koordinatoriui turi būti pasiūlyta pateikti pastabas visų Dotacijos gavėjų vardu per 30 kalendorinių dienų nuo pranešimo gavimo dienos.

Jeigu, išnagrinėjus koordinatoriaus pateiktus pastebėjimus, NA nusprendžia nutraukti sustabdymo procedūrą, ji turi oficialiai pranešti apie tai koordinatoriui.

Jeigu nebuvo pateikta jokių pastebėjimų arba jeigu, nepaisant koordinatoriaus pateiktų pastebėjimų, NA nusprendžia tęsti sustabdymo procedūrą, ji gali sustabdyti mokėjimus oficialiai apie tai informuodama koordinatorių, nurodant tokio sustabdymo priežastis ir, (a) punkte numatytais atvejais, galutines sąlygas, siekiant atnaujinti įgyvendinimo veiklą, arba, (b) punkte numatytu atveju, orientacinę datą reikalingai patikrai užbaigti.

Koordinatorius turi nedelsiant informuoti kitus Dotacijos gavėjus. Mokėjimų sustabdymas įsigalioja tą dieną, kai koordinatorius gauna NA siųstą pranešimą.

Siekiant atnaujinti mokėjimus, Dotacijos gavėjai turi dėti visas pastangas, siekdami kuo greičiau įgyvendinti pranešime nurodytas sąlygas bei informuoti NA apie bet kokią su tuo susijusią pažangą.

NA turi apie tai oficialiai informuoti koordinatorių, kai tik, NA manymu, aplinkybės leidžia grįžti prie mokėjimų vykdymo arba reikalinga patikra, įskaitant patikras vietoje.

Koordinatorius neturi teisės teikti jokių prašymų dėl mokėjimų, kurie nurodyti I.4.2 ir I.4.3 straipsniuose, kol mokėjimai yra sustabdyti, nesiekiant sustabdyti Projekto įgyvendinimą, pagal II.14.1 straipsnio nuostatas, arba nutraukti Sutartį arba Dotacijos gavėjo dalyvavimą Projekto įgyvendinimo veikloje, pagal II.15.1 ir II.15.2 straipsnių nuostatas..

Atitinkami prašymai dėl mokėjimų gali būti teikiami iš karto po to, kai mokėjimai yra atnaujinami, arba gali būti įtraukti į pirmąjį prašymą dėl mokėjimo po to, kai mokėjimai yra atnaujinami, pagal I.4.1 straipsnyje pateiktą grafiką.

II.17.4 Pranešimas apie mokėtinas sumas

NA turi oficialiai pranešti apie mokėtinas sumas, nurodydama, ar tai yra kitas išankstinis mokėjimas, ar galutinės sumos mokėjimas. Galutinės dotacijos sumos mokėjimo atveju, NA taip pat nurodo galutinę dotacijos sumą, nustatytą pagal II.18 straipsnio nuostatas.

II.17.5 Palūkanos už pavėluotus mokėjimus

Pasibaigus mokėjimo terminui, nurodytam I.4.2, I.4.3 ir I.4.4 ir II.17.1 straipsnyje, ir nepažeidžiant II.17.2 ir II.17.3 straipsnių nuostatų, Dotacijos gavėjai turi teisę reikalauti sumokėti palūkanas už pavėluotus mokėjimus. Mokėtinos palūkanos neturi būti taikomos, nustatant galutinę dotacijos sumą pagal II.18.3 straipsnio nuostatas.

Mokėtinos palūkanos turi būti nustatomos, atsižvelgiant į Sutarčiai taikomos nacionalinės teisės nuostatas arba NA taisykles.

Tais atvejais, kai tokių nuostatų nėra, mokėtinos palūkanos nustatomos, atsižvelgiant į šias taisykles:

- (a) Taikoma palūkanų už pavėluotus mokėjimus norma, kurią Europos centrinis bankas taiko savo pagrindinėms refinansavimo operacijoms eurais („orientacinė norma“), padidinus ją trimis su puse punkto. Orientacinė norma yra norma, kuri galioja pirmąją galutinės mokėjimo datos mėnesio dieną ir yra paskelbta *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio C serijoje*.

- (b) Mokėjimo termino sustabdymas pagal II.17.2 straipsnio nuostatas arba mokėjimo sustabdymas pagal II.17.3 straipsnio nuostatas NA iniciatyva, negali būti laikomas pavėluotu mokėjimu.
- (c) Palūkanos už pavėluotą mokėjimą skaičiuojamos už laikotarpį nuo dienos, einančios po mokėjimo dienos iki ir įskaitant faktinio mokėjimo dieną, kaip tai nustatyta II.17.7 straipsnyje.
- (d) Išimties tvarka, jeigu apskaičiuotos palūkanos sudaro ne daugiau nei arba yra lygios 200 EUR, jos išmokamos Dotacijos gavėjui tik pagal jo prašymą, pateiktą per du mėnesius nuo pavėluoto mokėjimo gavimo.

II.17.6 Mokėjimų prašymai ir mokėjimų valiuta

Visi NA mokėjimai atliekami eurais.

Kai Dotacijos gavėjas naudojami sąskaitomis eurais, kita valiuta patirtas išlaidas jis turi perskaičiuoti į eurus, remdamasis įprasta jo apskaitos praktika.

Kai Dotacijos gavėjas naudojami sąskaitomis kita valiuta, ta valiuta patirtas išlaidas jis turi perskaičiuoti į eurus, pagal *Europos Sąjungos oficialiame leidinyje C* serijoje paskelbtą vidutinį tos dienos valiutos kursą, nustatytą atitinkamam ataskaitiniam laikotarpiui. Jeigu *Europos Sąjungos oficialiame leidinyje* toks kursas nepaskelbtas, perskaičiavimas turi būti atliekamas pagal Komisijos nustatytus ir interneto svetainėje (http://ec.europa.eu/budget/contracts_grants/info_contracts/infoeuro/infoeuro_en.cfm) paskelbtus mėnesinius apskaitos normų vidurkius, nustatytus atitinkamam ataskaitiniam laikotarpiui.

II.17.7 Mokėjimo data

Laikoma, kad NA atliko mokėjimus tą dieną, kai pervedamos lėšos nurašomos nuo NA sąskaitos, jeigu nacionalinė teisė nenumato kitaip.

II.17.8 Pavedimų sąnaudos

Mokėjimo pervedimo sąnaudos padengiamos tokiu būdu:

- (a) pavedimo mokesį, kurį nustato NA bankas, sumoka NA;
- (b) gavimo mokesį, kurį nustato Dotacijos gavėjo bankas, sumoka Dotacijos gavėjas;
- (c) visas pakartotinių pavedimų išlaidas, patirtas dėl vienos iš šalių, prisiima ta šalis, dėl kurios buvo atliktas pakartotinis pavedimas.

II.17.9 Mokėjimai koordinatoriui

NA mokėjimų pareiga baigiasi atlikus galutinį mokėjimą koordinatoriui.

II.18 STRAIPSNIS – DOTACIJOS GALUTINĖS SUMOS NUSTATYMAS

II.18.1 Galutinės sumos apskaičiavimas

Nepažeidžiant II.18.2, II.18.3 ir II.18.4 straipsnių nuostatų, dotacijos galutinė suma turi būti nustatoma tokiu būdu:

- (a) kai dotacija teikiama kaip tinkamų finansuoti išlaidų kompensacija, suma apskaičiuojama, taikant tame straipsnyje nustatytą tinkamų finansuoti išlaidų kompensacijos dydį toms Projekto išlaidoms, kurias patvirtino NA, atsižvelgdama į išlaidų kategorijas ir Dotacijos gavėjus;
- (b) kai dotacija yra pagrįsta fiksuota norma, suma apskaičiuojama faktinį vienetų skaičių, kurį patvirtino NA atitinkamam Dotacijos gavėjui, padauginus iš fiksuotos normos, kuri nustatyta tame straipsnyje.

Jeigu Sutarties II priede yra numatyta, kad galima derinti skirtingas dotacijos formas, šios sumos yra sudedamos.

II.18.2 Maksimali suma

Bendra NA Dotacijos gavėjams sumokėta suma jokiais aplinkybėmis negali viršyti maksimalios sumos, kuri nurodyta I.3.1 straipsnyje.

Jeigu pagal II.18.1 straipsnio nuostatas nustatyta suma viršija šią maksimalią sumą, galutinė dotacijos suma turi būti mažinama iki maksimalios sumos, kuri nurodyta I.3.1 straipsnyje.

II.18.3 Ne pelno taisyklė ir įplaukos, į kurias reikia atsižvelgti

II.18.3.1 Dotacijos gavėjai iš dotacijos sumos neturi gauti pelno. Pelnas – tai bet koks perviršis, kuriuo bendros faktinės Projekto įplaukos viršija bendras faktines veiklos išlaidas.

II.18.3.2 Įplaukos, į kurias reikia atsižvelgti, yra konsoliduotos įplaukos, kurios nustatomos, gaunamos ar patvirtinamos tą dieną, kai koordinatorius parengia prašymą išmokėti galutinę sumą, ir yra priskiriamos vienai iš šių dviejų kategorijų:

- (a) iš Projekto gautos įplaukos; arba
- (b) finansinės įmokos, kurias konkrečiai skyrė finansuojantys asmenys ar organizacijos Projekto tinkamoms finansuoti išlaidoms, kurias finansuoja NA pagal I.3 straipsnio nuostatas.

II.18.3.3 Toliau pateikiamos įplaukos, į kurias nereikia atsižvelgti, siekiant patikrinti, ar dotacijos suma nedavė pelno Dotacijos gavėjams:

- (a) II.18.3.2 straipsnio (b) punkte numatytos finansinės įmokos, kurias Dotacijos gavėjai gali naudoti, siekdami padengti išlaidas, išskyrus pagal šią Sutartį tinkamas finansuoti išlaidas;
- (b) II.18.3.2 straipsnio (b) punkte numatytos finansinės įmokos, kurių nepanaudota dalis nėra mokėtina finansuojantiems asmenims ar organizacijoms, pasibaigus I.2.2 straipsnyje nustatytam laikotarpiui.

II.18.3.4 Tinkamos finansuoti išlaidos, į kurias reikia atsižvelgti, yra konsoliduotos išlaidos, kurias NA patvirtino išlaidų kategorijoms, kurios kompensuojamos pagal II.16 straipsnio nuostatas.

II.18.3.5 Jeigu pagal II.18.1 ir II.18.2 straipsnių nuostatas nustatyta galutinė dotacijos suma duotų pelno Dotacijos gavėjams, tokia pelno suma turi būti atitinkamai atimta iš Projekto galutinės faktiškai patirtų tinkamų finansuoti išlaidų sumos, kurią NA patvirtino II.16.3 straipsnyje numatytoms išlaidų kategorijoms. Ši galutinė suma yra apskaičiuojama, remiantis I.3.1 straipsnyje numatyta galutine dotacijos suma, kuri buvo nustatyta pagal II.18.1 ir II.18.2 straipsnių nuostatas.

II.18.4 Dotacijos sumažinimas dėl prasto, nepilno arba pavėluoto Projekto įgyvendinimo

Jeigu Projektas yra neįgyvendintas arba įgyvendintas prastai, iš dalies arba pavėluotai, NA gali sumažinti pradžioje numatytą dotaciją, atsižvelgiant į faktinį Projekto įgyvendinimą, vadovaujantis Sutarties III priede numatytais sąlygomis.

II.18.5 Pranešimas apie galutinę dotacijos sumą

Per 60 kalendorinių dienų nuo koordinatoriaus galutinės ataskaitos gavimo datos NA turi raštu informuoti koordinatorių apie galutinę dotacijos sumą. Koordinatorius bet kokias pastabas dėl galutinės dotacijos sumos turi pateikti per 30 kalendorinių dienų nuo rašto gavimo dienos.

Jeigu per nurodytą laikotarpį koordinatorius pateikia savo pastabas NA, NA turi jas įvertinti ir per 30 kalendorinių dienų nuo koordinatoriaus pastabų gavimo dienos raštu informuoti koordinatorių apie patikslintą galutinę dotacijos sumą.

Šiame straipsnyje išdėstytos nuostatos neapriboja galimybės koordinatoriui arba NA imtis teisinių veiksmų prieš kitą šalį, laikantis I.8.2 straipsnyje išdėstytų nuostatų.

II.19 STRAIPSNIS – GRAŽINIMAS

II.19.1 Gražinimas galutinės dotacijos sumos mokėjimo metu

Jeigu galutinės dotacijos sumos mokėjimo metu pradedama gražinimo procedūra, koordinatorius turi gražinti NA atitinkamą sumą, net jeigu jis nebuvo galutinis mokėtinos sumos gavėjas.

II.19.2 Gražinimas po galutinės dotacijos sumos išmokėjimo

Jeigu sumą reikia gražinti, vadovaujantis II.20.5 ir II.20.6 straipsnių nuostatomis, koordinatorius arba Dotacijos gavėjas, vadovaujantis audito arba Europos kovos su sukčiavimo tarnybos išvadomis, turi gražinti NA atitinkamą sumą. Jeigu audito išvados nėra susijusios su konkrečiu Dotacijos gavėju, koordinatorius turi gražinti NA atitinkamą sumą, net jeigu jis nebuvo galutinis mokėtinos sumos gavėjas.

II.19.3 Gražinimo procedūra

Prieš gražinimą NA raštu turi pranešti koordinatoriui arba Dotacijos gavėjui apie savo ketinimą susigražinti nepagrįstai išmokėtą sumą, nurodant mokėtiną sumą ir gražinimo priežastis bei pasiūlant Dotacijos gavėjui pateikti pastabas per 30 kalendorinių dienų nuo rašto gavimo.

Tuo atveju, jeigu koordinatorius arba Dotacijos gavėjas per nurodytą laikotarpį pateikia savo pastabas, NA susijusiai šaliai turi nusiųsti raštą, jame nurodydama peržiūrėtą galutinę dotacijos sumą, gražintiną sumą ir gražinimo instrukcijas.

Jeigu koordinatorius arba atitinkamas Dotacijos gavėjas negrąžino mokėtinos sumos iki pranešimo laiške nurodytos datos arba nepateikė jokių pastabų iki nurodytos datos, NA mokėtiną sumą susigražina, kai įmanoma, kompensuojant ją iš bet kokių koordinatoriui arba Dotacijos gavėjui mokėtinų sumų, prieš tai informavus jį, kad gražintina suma bus išskaičiuota iš vykdomo mokėjimo arba būsimo mokėjimo.

Jeigu laikantis anksčiau nurodytų nuostatų iš koordinatoriaus arba Dotacijos gavėjo nebuvo gautas gražinimas, NA mokėtiną sumą susigražina:

- (a) pasinaudodama finansine garantija, jeigu tai numatyta pagal I.4.1 straipsnio nuostatas;
- (b) imdamasi teisinių veiksmų, vadovaujantis nacionaline teise, kaip tai numatyta pagal I.8 straipsnio nuostatas.

II.19.4 Delspinigiai už pavėluotą gražinimą

Jeigu gražinimas nebuvo atliktas iki pranešimo laiške nurodytos datos, turi būti skaičiuojami delspinigiai nuo gražintinos sumos, kurių norma nustatyta II.17.5 straipsnyje. Delspinigiai už pavėluotą gražinimą yra skaičiuojami nuo dienos, einančios po mokėjimo termino dienos iki datos, kai NA faktiškai gauna visą sumą, imtinai.

Mokant dalimis, pirmiausia įskaitomi mokesčiai bei delspinigiai, o vėliau ir pagrindinė suma.

II.19.5 Banko mokesčiai

Banko mokesčius, kurie taikomi NA gražintinoms sumoms, sumoka atitinkamas Dotacijos gavėjas, išskyrus atvejus, kai taikoma 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/64/EB dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, iš dalies keičianti direktyvas 97/7/EB, 2002/65/EB, 2005/60/EB ir panaikinanti direktyvą 97/5/EB.

II.20 STRAIPSNIS – PATIKROS IR AUDITAI

II.20.1 Patikros arba auditai

NA ir Europos Komisija gali atlikti patikras bei auditus, susijusius su dotacijos sumos naudojimu.

Patikroms arba auditams pateikta informacija ir dokumentai traktuojami kaip konfidencialūs duomenys.

NA ir Europos Komisijos vykdomos patikros ir auditai gali būti atliekami tiesiogiai, t. y. pasitelkiant savo darbuotojus arba bet kurių kitų išorės įstaigų, kurios yra įgaliotos tai atlikti jų vardu, darbuotojus. Patikros ir auditai gali būti atliekami, tikrinant dokumentus NA, Komisijos arba bet kurio kito asmens arba įstaigos, kurią jie įgaliojo tai atlikti, patalpose, arba atliekant patikras vietoje Dotacijos gavėjo patalpose arba vietose ir patalpose, kur buvo arba yra įgyvendinamas Projektas.

Laikantis šios Sutarties terminų ir sąlygų, Dotacijos gavėjai NA, Komisijai bei visiems jų įgaliotiems asmenims arba įstaigoms suteikia pilną teisę susipažinti su visais dokumentais, susijusiais su Projekto įgyvendinimu, jo rezultatais ir dotacijos naudojimu. Dotacijos gavėjai jiems taip pat suteikia prieigą prie vietų ir patalpų, kur buvo arba yra įgyvendinamas Projektas. Tokia teisė suteikiama penkerių metų laikotarpiui, pradedant skaičiuoti nuo galutinės sumos išmokėjimo datos arba jos gražinimo datos, jeigu nacionalinė teisė nenurodo ilgesnio laikotarpio.

Patikros ir auditai gali būti inicijuojami Sutarties įgyvendinimo metu ir penkerių metų laikotarpiu, pradedant skaičiuoti nuo galutinės sumos išmokėjimo datos. Jeigu I.3.1 straipsnyje nurodyta maksimali suma neviršija 60.000 EUR, šis laikotarpis turi būti apribotas iki trejų metų.

Patikros arba audito procedūros pradžia laikoma apie tai pranešančio NA laiško gavimo data.

II.20.2 Dokumentų saugojimo prievolė

Penkerius metus, skaičiuojant nuo galutinės sumos išmokėjimo datos, jeigu nacionalinė teisė nenurodo ilgesnio laikotarpio, Dotacijos gavėjai tinkamais būdais, įskaitant ir elektroninius originalus, kai tai leidžiama pagal atitinkamus nacionalinės teisės aktus ir joje numatytas sąlygas, turi saugoti visus originalius dokumentus, visų pirma apskaitos ir mokesčių dokumentus.

Jeigu I.3.1 straipsnyje nurodyta maksimali suma neviršija 60.000 EUR, šis laikotarpis turi būti apribotas iki trejų metų, jeigu nacionalinė teisė nenurodo ilgesnio laikotarpio.

Pirmoje ir antroje pastraipoje nurodyti laikotarpiai turi būti ilgesni, jeigu vyksta su dotacija susijęs auditas, apeliacijų, skundų arba pretenzijų svarstymas. Tokiais atvejais Dotacijos gavėjai dokumentus turi saugoti tol, kol bus užbaigtas auditas, skundų nagrinėjimas arba teisinio ginčo procedūros.

II.20.3 Įsipareigojimas teikti informaciją

Jeigu patikra arba auditas pradėtas iki galutinės sumos išmokėjimo, koordinatorius turi pateikti visą informaciją, įskaitant informaciją elektronine forma, kurios prašo NA arba bet kuri kita jos įgaliota išorės institucija. Tam tikrais atvejais, NA gali paprašyti, kad tokią informaciją tiesiogiai pateiktų pats Dotacijos gavėjas.

Jeigu patikra arba auditas pradėtas po galutinės sumos išmokėjimo, tokią informaciją turi pateikti atitinkamas Dotacijos gavėjas.

NA gali paprašyti tokios informacijos, atsižvelgiant į vykdomus patikras ir auditus, kaip tai yra nurodyta II.20.1 straipsnyje.

Tuo atveju, jeigu Dotacijos gavėjas nesilaiko pirmoje ir antroje pastraipoje nustatytų įsipareigojimų, NA gali nuspręsti, kad:

- (a) visos išlaidos, apie kurias Dotacijos gavėjas nepateikė pakankamai informacijos, yra netinkamos finansuoti;
- (b) visos įmokos pagal fiksuotą normą, apie kurias Dotacijos gavėjas nepateikė pakankamai informacijos, yra nepagrįstos.

II.20.4 Audito ataskaitos projekto dvišalio aptarimo procedūra

Vadovaujantis bet kokių patikrų arba auditų metu nustatytais išvadamis, NA per 30 kalendorinių dienų nuo patikros pabaigos, atitinkamam Dotacijos gavėjui turi atsiųsti ataskaitos projektą, kuris per 30 kalendorinių dienų nuo ataskaitos gavimo dienos gali pateikti savo pastabas. Pasibaigus pastabų pateikimo terminui, NA per 30 kalendorinių dienų galutinę ataskaitą turi nusiųsti atitinkamam Dotacijos gavėjui.

II.20.5 Auditų ir patikrų išvadų poveikis

Vadovaujantis galutinėmis auditų arba patikrų išvadamis, NA gali imtis priemonių, kurios, jos manymu, yra būtinos, įskaitant dotacijos ar jos dalies susigrąžinimo galutinės dotacijos sumos išmokėjimo metu arba po jos, kaip numatyta II.19 straipsnyje.

Jeigu galutinės auditų ir patikrų išvados pateikiamos po galutinės dotacijos sumos išmokėjimo, grąžintina suma atitinka skirtumą tarp peržiūrėtos galutinės dotacijos sumos,

nustatytos pagal II.18 straipsnio nuostatas, ir bendros sumos, kuri buvo išmokėta Dotacijos gavėjams pagal Projekto įgyvendinimo Sutartį.

II.20.6 Europos kovos su sukčiavimu tarnybos atliekami patikrinimai ir inspektavimai

Laikantis nuostatų ir procedūrų, kurios yra nustatytos (i) Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos atliekamų tyrimų, panaikinančio Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentą (Euratomas) Nr. 1074/1999 bei (ii) 1996 m. lapkričio mėn. 11 d. Tarybos reglamente (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos vietoje atliekamų patikrinimų ir inspektavimų, siekiant apsaugoti Europos Bendrijos finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų ir siekiant nustatyti, ar nebuvo sukčiavimo, korupcijos arba bet kokios kitos neteisėtos veiklos, kenkiančios Europos Sąjungos finansiniams interesams, susijusios su šiuo sprendimu skirti dotaciją, Europos kovos su sukčiavimu tarnyba gali atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus vietoje ir inspektavimą.

II.20.7 Europos Audito Rūmų vykdomi patikrinimai ir auditai

Europos Audito Rūmai turi tas pačias teises, kaip ir NA arba Europos Komisija, visų pirma, teisę gauti reikiamus duomenis, siekiant atlikti patikras ir auditus.

II.21 STRAIPSNIS – STEBĖSENA IR VERTINIMAS

II.21.1 Projekto stebėseną ir vertinimą

Dotacijos gavėjai sutinka dalyvauti ir prisidėti prie NA ir Europos Komisijos, taip pat visų jų įgaliotų asmenų ir įstaigų vykdomos stebėsenos ir vertinimo veiklos.

Atsižvelgiant į tai, Dotacijos gavėjai suteikia teisę NA ir Europos Komisijai, taip pat visiems jų įgaliotiems asmenims ir įstaigoms, susipažinti su visais dokumentais, susijusiais su projekto įgyvendinimu ir jo rezultatais. Tokia teisė suteikiama penkeriems metams nuo galutinės dotacijos sumos išmokėjimo arba jos grąžinimo datos.

II.21.2 Periodinis įmokų pagal fiksuotas normas įvertinimas

Dotacijos gavėjai sutinka, kad NA ir Komisija gali patikrinti Dotacijos gavėjų apskaitos dokumentus, siekiant periodiškai įvertinti įmokų pagal fiksuotas normas dydį.

Tokios patikros neturės įtakos šioje Sutartyje numatytos galutinės dotacijos sumos patikslinimui, tačiau NA ir Komisija gali į juos atsižvelgti ateityje, atnaujinat įmokų pagal fiksuotas normas dydžius.
